

/

รายงานการวิจัย

เรื่อง

รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตำบล
เกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

Local Economy Development model according to the Sufficiency
Economy Philosophy in Sub-district Kohkaew Somrongthap District, Surin
province.

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์กฤษณ์นันทน์ แสงมาศ และคณะ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตสุรินทร์

พ.ศ. ๒๕๖๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักปรัชญาที่สำคัญยิ่ง บอกถึงทางเดินหรือทิศทางการพัฒนาชีวิต สังคม และชุมชนหรือแม้แต่ประเทศชาติ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทาน พระบรมราชโองปา แต่ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ โดยพระองค์ทรงตรัสเน้นว่า ¹ การพัฒนา ประเทศต้องเน้นการสร้างพื้นฐานคือ ความพอดี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน โดยใช้ วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดและถูกต้องตามวิชาการ(คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน,2550:12))และอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ. เดียวกัน พระเจ้าอยู่หัวพระองค์ทรงมีพระราชดำรัสเกี่ยวกับ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ ณ ศาลาดุสิดาลัย โดยพระองค์ทรงตรัสเน้นย้ำในเรื่อง ความพอดี พอกิน จึงเป็นเหตุที่มาของคำว่า “ เศรษฐกิจพอเพียง ” ได้ถูกนำมาเป็นวิสัยทัศน์(Vision) ในการยกร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ ²(หมัยภรณ์ ศรีสมัย,2551:2)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดความเหมาะสม ได้ในทุกบริบท ของชุมชนและสังคม และยังนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยยึดหลักการ ปฏิบัติความพอดี ความพอเพียง ความพออยู่ พอกิน ยึดทางดำเนินชีวิตทางสายกลาง(มีขมิมาปฏิบัติ)มีสติ ใช้ ปัญญา ประกอบ ในการดำเนินชีวิต และธุรกิจการค้าขาย อย่างพอเหมาะ หรือเหมาะสม ตั้งอยู่บนหลักความ อดทน ประหยัด มีธยัสถ์ ไม่ฟุ่มเฟือย สุรุษสุร่าย มีเหตุ มีผล รู้จักวิธีแยกแยะ สิ่งที่ดีและไม่ดี สิ่งที่ไม่ดี ประโยชน์และสิ่งที่มีประโยชน์ ตามสถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงของสังคม บ้านเมือง เพื่อความสุข สงบ ร่มเย็น พออยู่ พอกิน เผื่อแผ่ แจกจ่าย แบ่งปัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ดังพระบรมราชโองปาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงตรัสแนะนำ ซึ่งช่องทางเอาไว้ เนื่องในวโรกาส วันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลา ดุสิตาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิตว่า ³ ความจริง เคย พูดเสมอในที่ประชุมนี้ว่า การจะเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกิน นั้น หมายความว่า อิ่มชู้ตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง อันนี้ก็เคยบอกว่า ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าไหมใส่เองอย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือว่าใน

¹ คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน,2550:12)

² หมัยภรณ์ ศรีสมัย,2551:2)

³ มุมมองในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทัศนะของ ดร.สุเมธ ตันตติเวช คือ “ เปรียบได้กับแนวคอกในการสร้างความเข้มแข็ง ยั่งยืนให้กับฐานรากของบุคคล.

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(ข)
กิตติกรรมประกาศ.....	(ค)
สารบัญ.....	(ง)
สารบัญตาราง(ถ้ามี).....	(จ)
สารบัญแผนภูมิ(ถ้ามี).....	(ฉ)
สารบัญภาพ(ถ้ามี).....	(ช)
คำอธิบายสัญลักษณ์และย่อ(ถ้ามี).....	(ซ)

บทที่ ๑ บทนำ

- ๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....
- ๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....
- ๑.๓ ขอบเขตการวิจัย.....
- ๑.๔ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....
- ๑.๕ ประโยชน์ที่จะได้จากการวิจัย.....

บทที่ ๒ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ๒.๑ แนวคิดคำว่า ปรัชญา
- ๒.๒ แนวคิด ทฤษฎีเศรษฐกิจ
- ๒.๓ แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒.๔ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักของพระพุทธศาสนา
- ๒.๕ แนวคิดเศรษฐกิจตามหลักของพระพุทธศาสนา
 - ๕.๑ อิทธิบาท ๔
 - ๕.๒ เวสาร์ชชกรณธรรม ๕

๕.๓ ทฤษฎีมีกี่ทฤษฎี ๔

๕.๔ สันโดษ ๓

๕.๕ กรรม ๓

๒.๕ พื้นที่วิจัย

๒.๖ เอกสารการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สรุป

บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....

๓.๒ พื้นที่ในการวิจัย.....

๓.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....

๓.๔ ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ.....

๓.๕ ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....

๓.๖ การวิเคราะห์ผลข้อมูล

บทที่ ๔ ผลการศึกษาวิจัย

๔.๑ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑

๔.๒ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒

๔.๓ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓

๔.๔ องค์กรความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๕ ผลสัมฤทธิ์จากโครงการ

บทที่ ๕ บทสรุป

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย (โดยเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎีในบทที่ ๒)

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หนังสือรับรองการวิจัยในมนุษย์

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม/แบบ

ภาคผนวก ค หนังสือแนะนำ

ภาคผนวก ง ภาพประกอบ

ภาคผนวก จ การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ภาคผนวก ฉ บทความวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

บรรณานุกรม

- ภาคผนวก(ถ้ามี).....
- ผนวก ก แบบสัมภาษณ์.....
- ผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....
- ผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือจากสถาบันของนักวิจัย.....
- ผนวก ง ภาพกิจกรรมกระบวนการวิจัย.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ฉายา/นามสกุล (ภาษาไทย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายกฤษณ์นัท แสงมาศ
(ภาษาอังกฤษ) Asst.Kritsanan Saengmas

ตำแหน่ง อาจารย์ สังกัด วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์ วิทยาเขตสุรินทร์

คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๔๐๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

ภูมิลำเนา

ที่อยู่ปัจจุบัน ๗๗ หมู่ ๙ บ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

รหัสไปรษณีย์ ๓๒๑๗๐

โทรศัพท์ ๐๘๒๙๙๗๔๔๙๖

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ.๒๕๑๗ นักรรรมเอก สำนักเรียนวัดโคน ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
- พ.ศ.๒๕๒๔ มัธยมศึกษา โรงเรียนสิทธธรรมวิทยา ตำบลมหานาค เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ.๒๕๓๑ พธ.บ.(ปรัชญา)มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ.๒๕๓๒ สอบวิชาครู พ.ม.(พิเศษมัธยม)กรมฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
- พ.ศ.๒๕๓๖ M.A. Public Administration,Nagpur University,India.

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

- พ.ศ.๒๕๔๙ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “ การศึกษาแนวทางพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๑ ”
- พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “ การจัดการแหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่ปราสาทข่างปี อำเภอข่างปี จังหวัดสุรินทร์ ”
- พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นหัวโครงการวิจัย เรื่อง “ การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ ”

บทความทางวิชาการในประเทศ

ชื่อผลงาน:สลาหมี:สัญลักษณ์ในพิธีกรรมแห่นาคของชาวไทยภูเขาในปราสาทโบราณพันปี บ้านโพธิ์ศรีธาตุ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์.วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี(Journal Liberal Arts RMUTT)ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม -ธันวาคม ๒๕๖๐,ISSN ๒๕๘๖-๘๕๔๓,

ชื่อผลงาน:พาวาน:เครื่องที่ใช้ในพิธีกรรมแห่นาคของชุมชนในสังคมไทยภูเขา ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์,วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย(Research and Development Journal),ปีที่ ๑๒ ฉบับที่ ๔๑ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐,ISSN ๑๙๐๕-๑๘๖๗,มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, จังหวัดเลย.

ชื่อผลงาน:การศึกษาคติคำสอนที่ปรากฏเป็นคำ “ผญา” ที่ใช้เป็นสื่อการสอนของชาวไทยภูยกหรณิวัดกุยตะเคียน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์,รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ , “การวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๐๓-๐๖๒๘-๒ .

ชื่อผลงาน: “การแห่นาหะจุยประจำปี ที่มีต่อปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ” การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ ,วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์,บุรีรัมย์.

ชื่อผลงาน: “ คติความเชื่อที่มีต่อสัญลักษณ์นำโชค ที่มีบทบาทต่อผู้ประกอบการค้า ” RSNC ๒๐๑๘,การประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ ๙ เชื่อมโยงเครือข่ายวิชาการด้วยงานวิจัย” ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ,www.SURIN.rmuti.ac.th/rsnc ๒๐๑๘.

บทความทางวิชาการต่างประเทศ

ชื่อ ผลงาน : Participatory Good Governance for Local Culture Development on Chang-Pi Sanctuary,Chang-Pi Sub-disrict,Srikoraphume District,Surin province,Thailand.Conference Proceedinngs SSHRA,Social Science and Humanities Research Association,๑๔th International Conference on Social Science and Humanities(ICSSH)๑ ๓ -๑ ๔ June ๒๐๑๗,NanyangTechnological,University,Singapore.

ชื่อผลงาน:Transmission and Existence of Sandonta Tradition of Thai-Khmer People in Bankruat District,Buriram Provinve

Selected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication 2018

Department of Foreign Languages and Literature,Asia University,Taiwan

4-5 July 2081

ชื่อผลงาน:”OR”a Cultural Belief in the Treatment Ritual of Thai-Kui People in Nongdum,Srisuk Subt-District,Samrongtap District Surin Province

Selected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication 2018

ชื่อผลงาน:The Good Governance of the Co-Existence of Thai-Kui Communities in Samrongtap District ,Surin province.UP anthropology@๑ ๐ ๐ ,International Conference Marking the Centennial of Philippine Anthopology,National Institute for Science and Mathematics Development(NISMED)University of Philipphines,Diliman,Queezon City,December ๑-๒,๒๐๑๗.

หนังสือ/ตำรา/เอกสารประกอบการสอน

- ๑) รัฐศาสตร์ในวรรณกรรมพระพุทธศาสนา
- ๒) การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย
- ๓) พุทธธรรมกับการบริหาร
- ๔) ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์
- ๕) รัฐศาสตร์ในวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วง(เตภูมิกถา)
- ๖) วิธีการบริหารองค์การธรรมาภิบาลแนวพุทธ
- ๗) พุทธธรรมกับการบริหาร
- ๘) ลัทธิ ทฤษฎี อุดมการณ์ว่า: รัฐศาสตร์การเมืองและการปกครอง
- ๙) รัฐศาสตร์ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก

ผลงานวิชาการให้นำเสนอในรูปแบบบรรณานุกรม

- ๑) เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองไทยร่วมสมัย
- ๒) การเมืองการปกครองในราชอาณาจักรกรุงสุโขทัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ฉายา/นามสกุล (ภาษาไทย) **พระครูสุธรรมกิจโกศล ผ.ศ.**

(ภาษาอังกฤษ) Asst.Kritsanan Saengmas

ตำแหน่ง อาจารย์ สังกัด วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์ วิทยาเขตสุรินทร์

คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๔๐๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

ภูมิลำเนา

ที่อยู่ปัจจุบัน ๗๗ หมู่ ๙ บ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

รหัสไปรษณีย์ ๓๒๑๗๐

โทรศัพท์ ๐๘๒๙๙๗๔๔๙๖

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.๒๕๑๗	นักธรรมเอก สำนักเรียนวัดโคน ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.๒๕๒๔	มัธยมศึกษา โรงเรียนสิทธธรรมวิทยา ตำบลมหานาค เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๑	พธ.บ.(ปรัชญา)มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๒	สอบวิชาครู พ.ม.(พิเศษมัธยม)กรมฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๖	M.A. Public Administration, Nagpur University, India.

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

พ.ศ.๒๕๔๙ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “ การศึกษาแนวทางพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๑ ”

พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “ การจัดการแหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่ปราสาทขางปี อำเภอขางปี จังหวัดสุรินทร์ ”

พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง “ การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ ”

บทความทางวิชาการในประเทศ

ชื่อผลงาน: สลาหมี: สัญลักษณ์ในพิธีกรรมแหวนอหะหะของชาวไทยอยู่ในปราสาทโบราณพันปี บ้านโพธิ์ศรีธาตุ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์.วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี (Journal Liberal Arts RMUTT) ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐, ISSN ๒๕๖๖-๘๕๔๓,

ชื่อผลงาน:พาวาน:เครื่องที่ใช้ในพิธีกรรมแหวนอหะจุยของชุมชนในสังคมไทยยุค ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรง ทาบ จังหวัดสุรินทร์,วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย(Research and Development Journal),ปีที่ ๑๒ บัณฑิต ๔๑ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐,ISSN ๑๙๐๕-๑๘๖๗,มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, จังหวัดเลย.

ชื่อผลงาน:การศึกษาคติคำสอนที่ปรากฏเป็นคำ “ผญา”ที่ใช้เป็นสื่อการสอนของชาวไทยภูยกฎณิวัตกุยตะเคียน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์,รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ , “การวิจัยทาง พระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๐๓-๐๖๒๘-๒ .

ชื่อผลงาน: “การแหวนอหะจุยประจำปี ที่มีต่อปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ”การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ ,วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์,บุรีรัมย์.

ชื่อผลงาน: “ คติความเชื่อที่มีต่อสัญลักษณ์นำโชค ที่มีบทบาทต่อผู้ประกอบการค้า ” RSNC ๒๐๑๘,การ ประชุมวิชาการระดับชาติราชวมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ ๙ เชื่อมโยงเครือข่ายวิชาการด้วยงานวิจัย” ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ,www.SURIN.rmuti.ac.th/rsnc ๒๐๑๘.

บทความทางวิชาการต่างประเทศ

ชื่อ ผลงาน : Participatory Good Governance for Local Culture Development on Chang-Pi Sanctuary,Chang-Pi Sub-district,Srikoraphume District,Surin province,Thailand.Conference Proceedinngs SSHRA,Social Science and Humanities Research Association,๑๔th International Conference on Social Science and Humanities(ICSSH)๑ ๓ -๑ ๔ June ๒๐๑๗,NanyangTechnological,University,Singapore.

ชื่อผลงาน:Transmission and Existence of Sandonta Tradition of Thai-Khmer People in Bankruat District,Buriram Provinve

Selected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication 2018

Department of Foreign Languages and Literature,Asia University,Taiwan

4-5 July 2081

ชื่อผลงาน:”OR”a Cultural Belief in the Treatment Ritual of Thai-Kui People in Nongdum,Srisuk Subt-District,Samrongtap District Surin Province

Selected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication 2018

ชื่อผลงาน:The Good Governance of the Co-Existence of Thai-Kui Communities in Samrongtap District ,Surin province.UP anthropology@๑ ๐ ๐ ,International Conference Marking the

Centennial of Philippine Anthropology, National Institute for Science and Mathematics Development (NISMED) University of Philippines, Diliman, Quezon City, December ๑-๒, ๒๐๑๗.

หนังสือ/ตำรา/เอกสารประกอบการสอน

- ๑) รัฐศาสตร์ในวรรณกรรมพระพุทธศาสนา
- ๒) การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย
- ๓) พุทธธรรมกับการบริหาร
- ๔) ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์
- ๕) รัฐศาสตร์ในวรรณกรรมไตรภูมิพระร่วง(เตภูมิกถา)
- ๖) วิธีการบริหารองค์การธรรมาภิบาลแนวพุทธ
- ๗) พุทธธรรมกับการบริหาร
- ๘) ลัทธิ ทฤษฎี อุดมการณ์ว่าด้วย: รัฐศาสตร์การเมืองและการปกครอง
- ๙) รัฐศาสตร์ที่ปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก

ผลงานวิชาการให้นำเสนอในรูปแบบบรรณานุกรม

- ๑) เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองไทยร่วมสมัย
- ๒) การเมืองการปกครองในราชอาณาจักรกรุงสุโขทัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ฉายา/นามสกุล (ภาษาไทย) พระวิชาญ อาทโร
(ภาษาอังกฤษ) Asst.Kritsanan Saengmas

ตำแหน่ง อาจารย์ สังกัด วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์ วิทยาเขตสุรินทร์

คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๔๐๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

ภูมิลำเนา

ที่อยู่ปัจจุบัน ๗๗ หมู่ ๙ บ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์
รหัสไปรษณีย์ ๓๒๑๗๐

โทรศัพท์ ๐๘๒๙๙๗๔๔๙๖

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.๒๕๑๗	นักรธรรมเอก สำนักเรียนวัดโคน ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.๒๕๒๔	มัธยมศึกษา โรงเรียนสิทธธรรมวิทยา ตำบลมหานาค เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๑	พธ.บ.(ปรัชญา)มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๒	สอบวิชาครู พ.ม.(พิเศษมัธยม)กรมฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๖	M.A. Public Administration, Nagpur University, India.

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

พ.ศ.๒๕๔๙ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “ การศึกษาแนวทางพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๑ ”

พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “ การจัดการแหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่ปราสาทข่างปี อำเภอข่างปี จังหวัดสุรินทร์ ”

พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง “ การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ ”

บทความทางวิชาการในประเทศ

ชื่อผลงาน: สลาหมี: สัญลักษณ์ในพิธีกรรมแหวนอหะจุยของชาวไทยอยู่ในปราสาทโบราณพันปี บ้านโพธิ์ศรีธาตุ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์.วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี (Journal Liberal Arts RMUTT) ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐, ISSN ๒๕๖๖-๘๕๔๓,

ชื่อผลงาน:พาวาน:เครื่องที่ใช้ในพิธีกรรมแหวนอหะจุยของชุมชนในสังคมไทยยุค ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรง ทาบ จังหวัดสุรินทร์,วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย(Research and Development Journal),ปีที่ ๑๒ บัณฑิต ๔๑ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐,ISSN ๑๙๐๕-๑๘๖๗,มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, จังหวัดเลย.

ชื่อผลงาน:การศึกษาคติคำสอนที่ปรากฏเป็นคำ “ผญา”ที่ใช้เป็นสื่อการสอนของชาวไทยภูยกฎณิวัตกุยตะเคียน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์,รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ , “การวิจัยทาง พระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๐๓-๐๖๒๘-๒ .

ชื่อผลงาน: “การแหวนอหะจุยประจำปี ที่มีต่อปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ”การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ ,วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์,บุรีรัมย์.

ชื่อผลงาน: “ คติความเชื่อที่มีต่อสัญลักษณ์นำโชค ที่มีบทบาทต่อผู้ประกอบการค้า ” RSNC ๒๐๑๘,การประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ ๙ เชื่อมโยงเครือข่ายวิชาการด้วยงานวิจัย” ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ,www.SURIN.rmuti.ac.th/rsnc ๒๐๑๘.

บทความทางวิชาการต่างประเทศ

ชื่อ ผลงาน : Participatory Good Governance for Local Culture Development on Chang-Pi Sanctuary,Chang-Pi Sub-district,Srikoraphume District,Surin province,Thailand.Conference Proceedinngs SSHRA,Social Science and Humanities Research Association,๑๔th International Conference on Social Science and Humanities(ICSSH)๑ ๓ -๑ ๔ June ๒๐๑๗,NanyangTechnological,University,Singapore.

ชื่อผลงาน:Transmission and Existence of Sandonta Tradition of Thai-Khmer People in Bankruat District,Buriram Provinve

Selected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication 2018

Department of Foreign Languages and Literature,Asia University,Taiwan

4-5 July 2081

ชื่อผลงาน:”OR”a Cultural Belief in the Treatment Ritual of Thai-Kui People in Nongdum,Srisuk Subt-District,Samrongtap District Surin Province

Selected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication 2018

ชื่อผลงาน:The Good Governance of the Co-Existence of Thai-Kui Communities in Samrongtap District ,Surin province.UP anthropology@๑ ๐ ๐ ,International Conference Marking the

Centennial of Philippine Anthropology, National Institute for Science and Mathematics Development (NISMED) University of Philippines, Diliman, Quezon City, December ๑-๒, ๒๐๑๗.

หนังสือ/ตำรา/เอกสารประกอบการสอน

- ๑) รัฐศาสตร์ในวรรณกรรมพระพุทธศาสนา
- ๒) การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย
- ๓) พุทธธรรมกับการบริหาร
- ๔) ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์

ผลงานวิชาการให้นำเสนอในรูปแบบบรรณานุกรม

- ๑) เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองไทยร่วมสมัย
- ๒) การเมืองการปกครองในราชอาณาจักรกรุงสุโขทัย

ประวัติผู้วิจัย

พระสุเทิด ทีปังกรโร
 ชื่อ-ฉายา/นามสกุล (ภาษาไทย) พระสุเทิด ทีปังกรโร
 (ภาษาอังกฤษ) Asst.Kritsanan Saengmas
 ตำแหน่ง อาจารย์ สังกัด วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์ วิทยาเขตสุรินทร์

คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๔๐๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

ภูมิลำเนา

ที่อยู่ปัจจุบัน ๗๗ หมู่ ๙ บ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์
 รหัสไปรษณีย์ ๓๒๑๗๐
 โทรศัพท์ ๐๘๒๙๙๗๔๔๙๖

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.๒๕๑๗	นักรธรรมเอก สำนักเรียนวัดโคน ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.๒๕๒๔	มัธยมศึกษา โรงเรียนสัทธิธรรมวิทยา ตำบลมหานาค เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๑	พธ.บ.(ปรัชญา)มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๒	สอบวิชาครู พ.ม.(พิเศษมัธยม)กรมฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๖	M.A. Public Administration,Nagpur University,India.

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

พ.ศ.๒๕๔๙ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “ การศึกษาแนวทางพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๑ ”

พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “ การจัดการแหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่ปราสาทข่างปี อำเภอข่างปี จังหวัดสุรินทร์ ”

พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง “ การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ ”

บทความทางวิชาการในประเทศ

ชื่อผลงาน:สลาหมี:สัญลักษณ์ในพิธีกรรมแห่นางแมวของชาวไทยอยู่ในปราสาทโบราณพันปี บ้านโพธิ์ศรีธาตุ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์.วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี(Journal Liberal Arts RMUTT)ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม –ธันวาคม ๒๕๖๐,ISSN ๒๕๕๖-๘๕๔๓,

ชื่อผลงาน:พาวาน:เครื่องที่ใช้ในพิธีกรรมแหวนอหะจุยของชุมชนในสังคมไทยยุค ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรง ทาบ จังหวัดสุรินทร์,วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย(Research and Development Journal),ปีที่ ๑๒ บัณฑิต ๔๑ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐,ISSN ๑๙๐๕-๑๘๖๗,มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, จังหวัดเลย.

ชื่อผลงาน:การศึกษาคติคำสอนที่ปรากฏเป็นคำ “ผญา”ที่ใช้เป็นสื่อการสอนของชาวไทยภูยกฎณิวัตกุยตะเคียน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์,รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ , “การวิจัยทาง พระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๐๓-๐๖๒๘-๒ .

ชื่อผลงาน: “การแหวนอหะจุยประจำปี ที่มีต่อปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ”การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ ,วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์,บุรีรัมย์.

ชื่อผลงาน: “ คติความเชื่อที่มีต่อสัญลักษณ์นำโชค ที่มีบทบาทต่อผู้ประกอบการค้า ” RSNC ๒๐๑๘,การประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ ๙ เชื่อมโยงเครือข่ายวิชาการด้วยงานวิจัย” ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ,www.SURIN.rmuti.ac.th/rsnc ๒๐๑๘.

บทความทางวิชาการต่างประเทศ

ชื่อผลงาน : Participatory Good Governance for Local Culture Development on Chang-Pi Sanctuary,Chang-Pi Sub-district,Srikoraphume District,Surin province,Thailand.Conference Proceedinngs SSHRA,Social Science and Humanities Research Association,๑๔th International Conference on Social Science and Humanities(ICSSH)๑ ๓ -๑ ๔ June ๒๐๑๗,NanyangTechnological,University,Singapore.

ชื่อผลงาน:Transmission and Existence of Sandonta Tradition of Thai-Khmer People in Bankruat District,Buriram Provinve

Selected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication 2018

Department of Foreign Languages and Literature,Asia University,Taiwan

4-5 July 2081

ชื่อผลงาน:”OR”a Cultural Belief in the Treatment Ritual of Thai-Kui People in Nongdum,Srisuk Subt-District,Samrongtap District Surin Province

Selected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication 2018

ชื่อผลงาน:The Good Governance of the Co-Existence of Thai-Kui Communities in Samrongtap District ,Surin province.UP anthropology@๑ ๐ ๐ ,International Conference Marking the

Centennial of Philippine Anthropology, National Institute for Science and Mathematics Development (NISMED) University of Philippines, Diliman, Quezon City, December ๑-๒, ๒๐๑๗.

หนังสือ/ตำรา/เอกสารประกอบการสอน

- ๑) รัฐศาสตร์ในวรรณกรรมพระพุทธศาสนา
- ๒) การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย
- ๓) พุทธธรรมกับการบริหาร
- ๔) ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์

ผลงานวิชาการให้นำเสนอในรูปแบบบรรณานุกรม

- ๑) เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองไทยร่วมสมัย
- ๒) การเมืองการปกครองในราชอาณาจักรกรุงสุโขทัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-ฉายา/นามสกุล (ภาษาไทย) ผู้ช่วยศาสตราจารย์เศรษฐพร หนูหนู

(ภาษาอังกฤษ) Asst.Kritsanan Saengmas

ตำแหน่ง อาจารย์ สังกัด วิทยาลัยสงฆ์สุรินทร์ วิทยาเขตสุรินทร์

คำสั่งแต่งตั้งบุคลากรมหาวิทยาลัย

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่ ๑๔๐๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘

ภูมิลำเนา

ที่อยู่ปัจจุบัน ๗๗ หมู่ ๙ บ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

รหัสไปรษณีย์ ๓๒๑๗๐

โทรศัพท์ ๐๘๒๙๙๗๔๔๙๖

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.๒๕๑๗	มัธยมศึกษา สำนักเรียนวัดโคก ตำบลประโคนชัย อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ.๒๕๒๔	มัธยมศึกษา โรงเรียนสิทธธรรมวิทยา ตำบลมหานาค เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๑	พธ.บ.(ปรัชญา)มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ วัดมหาธาตุ ท่าพระจันทร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๒	สอบวิชาครู พ.ม.(พิเศษมัธยม)กรมฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.๒๕๓๖	M.A. Public Administration, Nagpur University, India.

ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

พ.ศ.๒๕๔๙ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “ การศึกษาแนวทางพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมในเขตการปกครองคณะสงฆ์ภาค ๑๑ ”

พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นผู้ร่วมวิจัยเรื่อง “ การจัดการแหล่งโบราณคดีในเขตพื้นที่ปราสาทข่างปี อำเภอข่างปี จังหวัดสุรินทร์ ”

พ.ศ.๒๕๖๑ เป็นหัวหน้าโครงการวิจัย เรื่อง “ การพัฒนาระบบ GPS เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมปราสาทโบราณจังหวัดสุรินทร์ ”

บทความทางวิชาการในประเทศ

ชื่อผลงาน: สลาหมี: สัญลักษณ์ในพิธีกรรมแหวนอหะจุยของชาวไทยอยู่ในปราสาทโบราณพันปี บ้านโพธิ์ศรีธาตุ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์.วารสารศิลปศาสตร์ มทร.ธัญบุรี (Journal Liberal Arts RMUTT) ปีที่ ๑ ฉบับที่ ๒ กรกฎาคม – ธันวาคม ๒๕๖๐, ISSN ๒๕๖๖-๘๕๔๓,

ชื่อผลงาน:พาวาน:เครื่องที่ใช้ในพิธีกรรมแหวนอหะจุยของชุมชนในสังคมไทยยุค ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรง ทาบ จังหวัดสุรินทร์,วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย(Research and Development Journal),ปีที่ ๑๒ บัณฑิต ๔๑ กรกฎาคม-กันยายน ๒๕๖๐,ISSN ๑๙๐๕-๑๘๖๗,มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, จังหวัดเลย.

ชื่อผลงาน:การศึกษาคติคำสอนที่ปรากฏเป็นคำ “ผญา”ที่ใช้เป็นสื่อการสอนของชาวไทยภูยกฎณิวัตกุยตะเคียน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์,รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๒ , “การวิจัยทาง พระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน” ISBN ๙๗๘-๖๑๖-๐๓-๐๖๒๘-๒ .

ชื่อผลงาน: “การแหวนอหะจุยประจำปี ที่มีต่อปราสาทบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ”การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ ,วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๐ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง กรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์,บุรีรัมย์.

ชื่อผลงาน: “ คติความเชื่อที่มีต่อสัญลักษณ์นำโชค ที่มีบทบาทต่อผู้ประกอบการค้า ” RSNC ๒๐๑๘,การประชุมวิชาการระดับชาติราชชมงคลสุรินทร์ ครั้งที่ ๙ เชื่อมโยงเครือข่ายวิชาการด้วยงานวิจัย” ระหว่างวันที่ ๒๙-๓๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ ,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ ,www.SURIN.rmuti.ac.th/rsnc ๒๐๑๘.

บทความทางวิชาการต่างประเทศ

ชื่อผลงาน : Participatory Good Governance for Local Culture Development on Chang-Pi Sanctuary,Chang-Pi Sub-district,Srikoraphume District,Surin province,Thailand.Conference Proceedinngs SSHRA,Social Science and Humanities Research Association,๑๔th International Conference on Social Science and Humanities(ICSSH)๑ ๓ -๑ ๔ June ๒๐๑๗,NanyangTechnological,University,Singapore.

ชื่อผลงาน:Transmission and Existence of Sandonta Tradition of Thai-Khmer People in Bankruat District,Buriram Provinve

Selected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication 2018

Department of Foreign Languages and Literature,Asia University,Taiwan

4-5 July 2081

ชื่อผลงาน:”OR”a Cultural Belief in the Treatment Ritual of Thai-Kui People in Nongdum,Srisuk Subt-District,Samrongtap District Surin Province

Selected Papers from International Conference on Migration,Cultural Identity,Languages and Communication 2018

ชื่อผลงาน:The Good Governance of the Co-Existence of Thai-Kui Communities in Samrongtap District ,Surin province.UP anthropology@๑ ๐ ๐ ,International Conference Marking the

Centennial of Philippine Anthropology, National Institute for Science and Mathematics Development (NISMED) University of Philippines, Diliman, Quezon City, December ๑-๒, ๒๐๑๗.

หนังสือ/ตำรา/เอกสารประกอบการสอน

- ๑) รัฐศาสตร์ในวรรณกรรมพระพุทธศาสนา
- ๒) การวิเคราะห์การเมืองการปกครองของไทย
- ๓) พุทธธรรมกับการบริหาร
- ๔) ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์

ผลงานวิชาการให้นำเสนอในรูปแบบบรรณานุกรม

- ๑) เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองไทยร่วมสมัย
- ๒) การเมืองการปกครองในราชอาณาจักรกรุงสุโขทัย

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยแต่บางบรรพ เป็นลักษณะสังคมครอบครัวขนาดใหญ่ ที่อาศัยอยู่ร่วมกัน มีความสัมพันธ์กัน อย่างแนบแน่น ตั้งแต่ ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลุง ป้า น้า อา ญาติ พี่น้อง ลูกหลาน ที่เป็นครอบครัวขนาดใหญ่ เพราะว่า เป็นสังคมเกษตรกรรม ที่จะต้องช่วยเหลือ การประกอบอาชีพ เกี่ยวกับการ ทำนา และเก็บเกี่ยว ผลผลิต เมื่อสิ้นฤดูกาล ในแต่ละปี

นอกจากนั้น ยังเป็นสังคม ที่มีความรัก ความผูกพัน ความสามัคคี สมานฉันท์ ประองดอง ช่วยเหลือ เกื้อกูล ซึ่งกันและกันคราใดที่ชุมชนในสังคม ขออาศัยแรงงาน ร้องขอให้ช่วยเหลือเก็บเกี่ยวผลผลิตทางด้านการเกษตร ที่เรารู้จักในคำว่า “ลงแขก ไถนา ดำนา เกี่ยวข้าว นวดข้าว” ทุกครอบครัวในหมู่บ้านหรือชุมชนนั้นก็ จะให้ความสำคัญแบ่งปัน แจกจ่าย เสียสละเวลา ไปช่วยเหลือ สลับเปลี่ยนหมุนเวียน ด้วยความเต็มใจ เป็น เหมือนกับ บทบาท และหน้าความรับผิดชอบต่อกันและกัน เฉกเช่นจุดตั้งญาติมิตรที่ว่า ความสุขเขา คือ ความสุขเรา ความทุกข์เขาเป็นความทุกข์ของเราเช่นกัน

จะเห็นว่า สังคมไทยในครั้งอดีตนั้น เป็นสังคมเกษตร ที่มุ่งทำเกษตรกรรม เพียง เพราะเก็บเอาไว้ บริโภคภายในครอบครัว ที่เหลือก็ แบ่งปัน แลกเปลี่ยนจากง่าย ทำบุญ ให้ทาน ช่วยเหลือ อาหาร ตามสมควร แก่ฐานะ ของตน ของตน และเป็นสังคมที่มีมูลค่า มวลรวม ทางความสุข สงบ รมเย็น อย่างมากมาย ไม่ต้องอยู่ ร้อน นอนทุกข์ นอนหลับก็มีมีความสุข ตื่นขึ้นมาก็มีความสุข ไม่ทุกข์เดือดร้อนด้วยประการใด ๆ มองดูยุ่งฉาง ข้าวก็เต็ม มองไปที่สวนก็มี พืช ผัก ผลไม้ มองไปที่คอก ก็มีวัว ควาย หมู เป็ด ไก่ อยู่มากมาย เป็นสังคมที่ พึ่งพา อิงแอบอยู่กับความสุขและความงดงามของธรรมชาติ นั่นคือความเป็นจริงทางสังคมไทยในครั้งอดีตที่ ผ่านมาทุกยุคทุกสมัย จวบจนกระทั่งประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และได้มีการประกาศใช้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ตามทฤษฎี การพัฒนาประเทศตามระบอบประชาธิปไตย ในรูป เศรษฐศาสตร์ แบบเศรษฐกิจทุนนิยม ตามนานาอาริยะประเทศ โดยให้ความสำคัญ และเน้นไปที่การพัฒนา โครงสร้างทางสังคมในด้านวัตถุ มุ่งไปทำเกษตรกรรม เพื่อค้าขาย เพื่อผลกำไร ตอบแทน

ด้วยเหตุผลดังที่กล่าวมา สังคมไทยในครั้งเก่าก่อนล่มสลายลง ทำเกษตรหวังกำไร เพราะมูลค่าของ ความสุขของชีวิตในสังคมเปลี่ยนไป อยู่ที่ผลตอบแทนเป็นวัตถุ หรือมูลค่าของเงินเป็นตัวบรรณชีวิัต คุณค่าของ ความสุขและความสำเร็จของชีวิต ก่อให้เกิดการโยกย้ายสังคมวัยทำงาน เดินทางเข้าเมืองใหญ่ เมืองหลวง มี กรุงเทพนานคร และเมืองปริมณฑล อย่างมากมายมหาศาล เพียงเพราะขายแรงงานเพื่อแลกกับวัตถุ เงินตรา

เป็นตัวชี้วัดมวลรวมของความสุขที่ผันผวนเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งเป็นไปตามกฎของระบบเศรษฐกิจที่อิงแอบอยู่กับความไม่เที่ยง ความไม่มั่นคง ของวัตถุ และเป็นไปตามกระแสของโลกาภิวัตน์ที่มีผลกระทบต่อทุกมิติของสังคมโลก

ดังนั้น....

วิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคมในปัจจุบัน เป็นการดำเนินไป ด้วยการแข่งขัน เนื่องจากต้องวิ่งตามกระแสการเติบโตทางด้านทุนนิยม ที่เน้นวัตถุ เป็นตัวขับเคลื่อน ทำให้คนภายในสังคมไทยยุคปัจจุบันกลายเป็นสังคมที่อยู่ร้อนนอนทุกข์ ไม่อิสระ ไม่เป็นตัวของตัวเอง หมุนไปตามเข็มนาฬิกา ไม่มีเวลาแม้แต่หยุดพักผ่อน เพื่ออยู่กับตัวเอง อยู่กับครอบครัว มี พ่อ แม่ ลูก เป็นต้น

ด้วยสภาวะ ของการดำเนินชีวิตของโลกวัตถุนิยม ที่หาความแน่นอน ยั่งยืน และมั่นคงไม่ได้ จะพบว่าบริษัท โรงงาน อุตสาหกรรม ปิดตัว ย้ายฐานการผลิต ด้วยระบบเศรษฐกิจ ที่ทอดถอน ขาดทุน เลิกจ้างแรงงาน ทำให้ลูกจ้าง ผู้ใช้แรงงาน ถูกไล่อพยพ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อรายได้และความมั่นคง ของชีวิตและครอบครัว กลายเป็นปัญหาของสังคม และ ประเทศชาติ โดยปริยาย

จากประเด็นปัญหาดังกล่าว ทำให้พบว่า ระบบเศรษฐกิจทุนนิยมนั้นตั้งอยู่บนหลักของความ ไม่มั่นคง ยั่งยืน เปลี่ยนแปลง เสี่ยงกับความผันแปร ผันผวน ไม่แน่นอน ช่วงระยะเวลา ห้า หก ปี ที่ผ่านมา เราได้เห็นพนักงานบริษัท จำนวนมาก ที่ตกงาน ถูกเลิกจ้าง ได้พากันอพยพ เดินทางกลับมายังภูมิลำเนาของตัวเอง ด้วยหวังว่า กลับมาเพื่อ การเริ่มต้นฟื้นฟู ทำอาชีพแบบเกษตร ผสมผสาน ไร่ นา สวน ผสม เกษตรพอเพียง เพื่อเป็นหลักค้ำยัน ให้กับชีวิต ตนเองและครอบครัว มีอาหารดำรงชีวิต และมีหลายกลุ่ม ชุมชน ได้มีการพัฒนา ต่อยอด เศรษฐกิจ พออยู่ พอกิน พอเพียง เป็นการทำเกษตรแบบ มั่นคงและยั่งยืน อยู่ดี มีความสุข ลดรายจ่าย เสริมงาน เพิ่มรายได้ สามารถพึ่งตนเองได้ และแจกจ่ายแบ่งปัน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงรัชการที่ ๙ ซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงค้นพบแล้วนำมาบอกแก่ชาวโลก ตามหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของทฤษฎีใหม่ ซึ่งประกอบไปด้วย⁴ (มานิต กิตติจุงจิต, 2555:หน้า 21)

- 1.การบริหารจัดการที่ดินอย่างเหมาะสมจัดสรรที่ดินอย่างไร จึงก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเกษตรกร
- 2.การบริหารจัดการน้ำและการกักเก็บน้ำ เพื่อให้พอเพียงตลอดทั้งปี
- 3.การวางแผนที่สมบูรณ์แบบ เรียกว่า “ทฤษฎีใหม่”

แนวคิดทฤษฎีของพระองค์ บางที่บางแห่ง ก็จะใช้วิธีการแบบทำเกษตรแบบผสมผสาน ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก ที่เหลือแบ่งปัน และค้าขาย นำรายได้มาเก็บออมเพื่อสร้างความแข็งแกร่งและมั่นคงให้ชีวิตและครอบครัว อย่างกรณีนายผาย สร้อยสระกลาง ได้นำหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาปรับประยุกต์ ได้อย่างเป็นมรรคเป็นผล ด้วยการประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเอาไว้

⁴ มานิต กิตติจุงจิต, **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตแห่งความสมดุล**, (กรุงเทพมหานคร, หจก.แสงจันทร์ การพิมพ์, ๒๕๕๕), หน้า ๒๑.

ดังนี้⁵ (พระครูนิมิตวรธรรม(พรม ธมฺมวโร-หมั่นนิก,พระครูวินัยธร อำนาจ พลปญโญ,ดร.,ดร.วรเวช สิริประเสริฐศรี, 2561:หน้า 496). (๑)ปรับสภาพภูมิทัศน์ดั้งเดิม ด้วยการขุดสระเพื่อการเลี้ยงปลาและแสวงผลประโยชน์จากน้ำ ปลุกต้นไม้ ปลุกผัก เลี้ยงหมู เป็ด ไก่ ตามแนวพื้นที่ขอบสระ ๒)เผยแพร่วิธีการปฏิบัติของเกษตรกรผู้ปลูกพืชเพียงว่า หลักเศรษฐกิจพอเพียงควรเป็นการดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน ความเป็นอยู่พอประมาณตามฐานะบุคคลดังนี้(๑)จิตใจ บุคคลต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง ทำตนให้เป็นที่พึ่งของตน เข้าใจตนเอง มีการพัฒนาตนเองตลอดเวลา และที่สำคัญต้องมีความสันโดษ(๒)สร้างความตระหนักรู้โดยการทำความเข้าใจกับชี้แจงทำความเข้าใจกับชี้แจงให้มีการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกต้อง (๓)ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเทคโนโลยีพื้นบ้าน กับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของชุมชน (๔)มีความคิดสร้างสรรค์ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ๓)สร้างเครือข่ายพันธมิตร ดำเนินการดังนี้ (๑)การก่อตั้งได้รวมกลุ่มดำเนินการกิจกรรมการทำเกษตรแบบผสมผสาน สิ่งเสริมให้เยาวชน ในหมู่บ้านทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับชุมชน ตั้งศูนย์สาธิตการตลาด (๒)แสวงหาการสนับสนุนโดยแนวทางการดำเนินการของกลุ่ม จะส่งเสริมซึ่งกันและกันเสนอทิศทางที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร สถาบันและองค์กรอื่น ๆ เป็นต้น ที่สำคัญที่สุด นายผาย สร้อยสระกลางจะไม่เน้นการทำเกษตรเชิงเดี่ยว ส่วนมาก จะเป็นระบบเกษตรผสมผสาน (Integrated Farming System)⁶ (มานิต กิตติจุงจิต,2555:หน้า 21).

เป็นระบบการเกษตรที่มีการเพาะปลูกพืชหรือการเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดอยู่ในพื้นที่เดียวกันภายใต้การเกื้อกูลประโยชน์ต่อกันและกันอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยหลักการอยู่ร่วมกันระหว่างพืช สัตว์และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เป็นเหมือนการวางรากฐาน ความเข้มแข็ง และความมั่นคงให้กับชีวิตและครอบครัว โดยไม่ต้องเดือดร้อน มีอยู่ มีกิน มีใช้ ไม่อดอยาก ใช้จ่ายเฉพาะสิ่งที่เราปลูกไม่ได้ ทำให้ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้อีกหนึ่งทางหนึ่ง ชีวิตมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงตรัสเอาไว้ว่า⁷ (ดร.พิศิษฐ์ ใจทยักัง,(ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล),2552:หน้า 5.)การพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้

⁵ พระครูนิมิตวรธรรม(พรม ธมฺมวโร-หมั่นนิก,พระครูวินัยธร อำนาจ พลปญโญ,ดร.,ดร.วรเวช สิริประเสริฐศรี,หลักเศรษฐกิจพอเพียงของนายผาย สร้อยสระกลางกับเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักพุทธ,(รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่,การวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน:๒๕๖๑),หน้า ๔๙๖.

⁶ มานิต กิตติจุงจิต,ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตแห่งความสมดุล,(กรุงเทพมหานคร:หจก.แสงจันทร์ การพิมพ์,2555),หน้า 21.

⁷ ดร.พิศิษฐ์ ใจทยักัง,(ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล(เศรษฐกิจพอเพียงในด้านธุรกิจ),209 คำสอนพ่อเศรษฐกิจพอเพียง,(กรุงเทพมหานคร:สถาบันบันลือธรรม,2552),หน้า 5.

ในที่สุดได้เห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงอยู่ในเวลานี้ คำตำราของในหลวง เป็นดั่งแสงทองส่องสว่าง ให้คนภายในชาติ หันมาทบทวน กระบวนทัศน์ ค่านิยม อุดมการณ์ของความเป็นไทยในกาลอดีตของบรรพชน การดำเนินชีวิต ราบเรียบ สุขสงบ ร่มเย็น มั่นคงทางอาหาร ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว พออยู่ พอกิน แบ่งปัน แจกจ่าย เสียสละ เป็นต้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัย จึงให้นำหนักเกี่ยวกับกับพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคง ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา ของชุมชน ของสังคม และ ประเทศชาติเป็นลำดับต่อไปด้วยความหวังว่า งาน วิจัย “รูปแบบ การพัฒนา เศรษฐกิจ ฐานราก ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ” สามารถที่จะตอบโจทย์ ใน ระดับ หน่วยงาน องค์กรภาครัฐและภาคเอกชน ชีวิต ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติสืบไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ เศรษฐกิจฐานราก ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ เป็นอย่างไร

๑.๒.๒ กระบวนการ การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบมีกรอบความคิดอย่างไรบ้าง

๑.๒.๓ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้สร้างเสริม เพื่อการดำเนินชีวิตร่วมกันในชุมชนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ บนพื้นฐานตามหลักพุทธธรรมอย่างไรบ้าง

๑.๓ วัตถุประสงค์

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

๑.๓.๒ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักพุทธธรรม

๑.๒.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านพื้นที่การวิจัย

ขอบเขตพื้นที่ ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลงสำรวจพื้นที่ ในชุมชนตำบลเกาะแก้ว ซึ่งเป็นชุมชนที่มีแนวความคิดสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำเกษตรอินทรีย์และเกษตรผสมผสาน แบบพึ่งพาธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม โดยยึดถือหลักการดำเนินชีวิตแบบความพออยู่ พอกิน พอเพียง เพื่อสร้างความมั่นคงแบบยั่งยืนให้กับครอบครัว ประกอบไปด้วย บ้านโพธิ์ศรีธาตุ หมู่ที่ ๙

ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ บ้านโคกเจริญหมู่ที่ ๕ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ และ บ้านเกาะแก้วหมู่ที่ ๑ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

พื้นที่การวิจัยการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้บริบทพื้นที่ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ และ กลุ่มเป้าหมาย กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ในส่วนของ ตำบลเกาะแก้ว มีการทำเกษตรอินทรีย์ ส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศและมูลนิธิชัยพัฒนา ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสำโรงทาบ เป็นผู้รับจัดการตลาดให้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึง มุ่งเน้นในบริบทพื้นที่กลุ่มเป้าหมายในตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยเริ่มต้นดังต่อไปนี้

๑) บ้านโพธิ์ศรีธาตุ หมู่ ๙ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ๒) บ้านโคกเจริญหมู่ที่ ๕ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ๓) บ้านเกาะแก้ว หมู่ที่ ๑ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด คือ แบบสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารสำรวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อความปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หลังจากนั้นทำการสังเคราะห์ สรุปจากแบบสำรวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ เขียนบรรยายเชิงพรรณนา

๑.๔.๒ ด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

สำหรับผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้เน้นไปที่ หน่วยงานภาครัฐ ผู้นำชุมชน ประชาชนชาวบ้านและพระภิกษุผู้ทรงความรู้ในเขตที่ของการทำวิจัย ประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่การเกษตร ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์จำนวน ๑ คน เจ้าหน้าที่การเกษตร ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑ คน พัฒนาการ ตำบลเกาะแก้ว ๑ คน พัฒนาการอำเภอสำโรงทาบ จำนวน ๑ คน ผู้นำชุมชน ๓ ชุมชนๆ ละ ๒ คน จำนวน ๖ คน เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว ๓ คน ประชาชนชาวบ้านในชุมชนการวิจัย ๒ คน และพระภิกษุผู้ทรงภูมิรู้ ๒ รูป

๑.๕ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย รูปแบบ การพัฒนา เศรษฐกิจ ฐานราก ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง ในชุมชนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัย เชิงคุณภาพ และประกอบการสัมภาษณ์ เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชนและประชาชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวม และศึกษาข้อมูล จากคัมภีร์ หนังสือ เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้วยหลักและวิธีการดังต่อไปนี้

๑.๕.๑ ชั้นศึกษาเอกสาร ซึ่งผู้ทำการวิจัย ได้เก็บรวบรวมข้อมูล จากคัมภีร์พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย และจากหนังสือ ตำราวิชาการ เอกสารทางวิชาการ บทความทางวิชาการ และงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๕.๒ ขึ้นกำหนดกลุ่มประชากร ของชุมชน ในอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มแบบเจาะจง

๑.๕.๓ ขึ้นสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยการออกแบบการสัมภาษณ์ เพื่อให้มีการแสดงทัศนะเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตาม ทฤษฎีใหม่

๑.๕.๔ ขึ้นการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย นำเสนอต่อที่ปรึกษาตรวจสอบ ด้านโครงสร้างเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงในภาคสนาม

๑.๕.๕ ขึ้นเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่คัมภีร์พระไตรปิฎก วิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้น ก็ติดต่อประสานงานขออนุญาตสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล

๑.๕.๖ ขึ้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก วิทยานิพนธ์ ตำรา หนังสือ บทความทางวิชาการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์และเรียบเรียง ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์(Descriptive Analysis)ที่ต้องตอบประเด็นให้ตรงตามวัตถุประสงค์

๑.๕.๗ ขึ้นเขียนรายงานการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีบรรยาย เรียบเรียงเป็นความเรียงตามเนื้อหาที่รวบรวม จัดระเบียบโดยใช้วัตถุประสงค์เป็นหลักในการเรียบเรียง

๖.นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนา หมายความว่า การใช้ทักษะ กระบวนการองค์ความรู้มาบูรณาการ ปรับปรุง ส่งเสริม และสร้าง รูปแบบหรือวิธีแก้ไขปัญหา แนวทางใหม่ให้มีศักยภาพขับเคลื่อน สังคมในชุมชน ให้มีความสุข พึ่งพาช่วยเหลือตนเองและชุมชนให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน

เศรษฐกิจฐานราก หมายความว่า การทำเกษตรในรูปแบบผสมผสาน ไม่ปลูกพืชเชิงเดี่ยว ด้วยการพึ่งพิงและพึ่งพาธรรมชาติแบบเกื้อกูล ไขความก็คือ ปลูกพืชทุกชนิดที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูกแบบไร้สารเคมี เลี้ยงสัตว์ทุกชนิดที่มีประโยชน์ ใช้ประโยชน์สัตว์ทุกชนิดที่เลี้ยง(ปุ๋ยคอก)

ชุมชน หมายความว่า ขอบเขต พื้นที่ที่มีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ จารีต ประเพณี วัฒนธรรม วิถีชีวิต การดำเนินชีวิตเหมือนกัน หรือคล้ายกัน อย่างเดียวกัน มีฐานความคิด ความเชื่อ ความศรัทธา ในหลักธรรมทางด้านพระพุทธศาสนา และมีความเพียรพยายามที่จะดำเนินชีวิต ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

เข้มแข็ง หมายความว่า แกร่ง ยั่งยืน มั่นคง พึ่งตนเองได้ ช่วยเหลือตัวเองได้ สังคม ชุมชน พึ่งพาอาศัยได้ อยู่อย่างมีความสุข ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

เศรษฐกิจพอเพียง หมายความว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ตัวอย่างพระราชดำรัส ดังต่อไปนี้

“การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้ จึงค่อยสร้าง ค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไป....(พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทาน ปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล ได้กล่าวถึงหลักการปฏิบัติตามพระบรม ราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ เอาไว้ดังนี้

๑. มีความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพ ดัง พระราชดำรัสที่ว่า “ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางที่ถูกต้อง”
๒. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการ ดำรงชีพก็ตาม ดังพระตำราที่ว่า “ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจาก การ ประพฤติชอบ และการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ”
๓. ละเลิกการแก่งแย่ง ผลประโยชน์ และแข่งขันกันในการการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบ ต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีตซึ่งมีพระราชดำรัสเรื่องนี้ว่า “ความสุขความเจริญอันแท้จริง นั้นหมายถึง ความสุข ความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรม ทั้งใน เจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดเบียนมา จากผู้อื่น”
๔. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หา ความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัส ตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า “ การที่ต้องการให้ทุกคนที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้ มั่นคงนี้เพื่อตนเองเพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุขพอกินพอกิน เป็นขั้นหนึ่งและขั้นต่อไปก็คือให้เกียรติว่ายืนได้ด้วยตัวเอง”
๕. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว ให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงใน ครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากมิใช่น้อยที่ดำเนินการปราศจากละอายต่อแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทว่า “ พยายามไม่ก่อ ความชั่วที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูน ความดีที่มีอยู่นั้นให้จงงามสมบูรณ์)

๗.นิยามศัพท์ ที่ใช้ในการวิจัย(แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy)

พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทาน ปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ ๙ พระองค์ได้ทรงตรัส หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเอาไว้ตอนหนึ่ง ที่ผู้วิจัยจะน้อมนำอัญเชิญมาไว้ดังต่อไปนี้ (ศิริวัฒน์ อริยมณี,พระมหา,,

๒๕๔๙:หน้าก่อนคำนิยม.) การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป

อีกช่วงหนึ่งในปี พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในภาวะวิกฤต เศรษฐกิจไทย ที่เรียก ภาวะวิกฤต เศรษฐกิจต้มยำกุ้ง ด้วยความเป็นห่วงประเทศ เพื่อให้ประชาชนคนไทย สามารถเลี้ยงชีพได้ โดยอยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ทรงมีพระราชดำริว่า (ดร.ค่านาย อภิปรัชญาสกุล,๒๕๕๘:หน้า ๓๖.) มันไม่ได้มีความจำเป็นที่เราจะกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่(NIC)พระองค์ทรงอธิบายว่า ความพอเพียงและการพึ่งตนเอง คือทางสายกลางที่จะป้องกันการเปลี่ยนแปลงความไม่มั่นคงของประเทศได้

นอกจากนั้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังเป็นหลักปรัชญาที่สำคัญอย่างยิ่ง บอกถึงทางเดินหรือทิศทางการพัฒนาชีวิตและสังคม และชุมชน หรือแม้แต่ประเทศ พระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระบรมราโชวาท แต่ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ โดยพระองค์ทรงตรัสเน้นย้ำว่า (พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517.) การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นอันพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด...และอีกที่พระองค์ทรงตรัสเอาไว้ว่า (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน,2550:๑๒) การพัฒนาประเทศต้องเน้นการสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิชาการและอุปกรณ์ที่ประหยัดและถูกต้องตามวิชาการ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ,สำนักงาน,2550:๑๒) และอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ.เดียวกัน พระองค์ทรงมีพระดำรัส เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ ณ ศาลาดุสิดาลัย โดยพระองค์ทรงตรัสเน้นในเรื่อง ความพอมี พอกิน จึงเป็นเหตุที่มาของคำว่า เศรษฐกิจพอเพียง ได้ถูกนำมาบรรจุไว้เป็น วิสัยทัศน์(Vision)ในการยกร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙(สมัยภรณ์ ศรีสมัย,๒๕๕๑:๒) จะเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักปฏิบัติ ที่สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิดความสมดุลหรือเหมาะสม ในทุกบริบทของชุมชน และสังคม นอกจากนั้นยังนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางสในการดำเนินชีวิต ในทุกสาขาอาชีพ ไม่ยกเว้นแม้แต่การทำธุรกิจ โดยยึดการปฏิบัติในด้านความพอดี ความพอเพียง ความพออยู่ พอกิน ตามกฎมรรคาทางด้านพระพุทธศาสนาได้แก่ทางสายกลาง(มัชฌิมาปฏิปทาหรือมัชฌิมนธรรม)ตั้งสติ ใช้ปัญญา ประกอบ ในการดำเนินชีวิตและทำธุรกิจการค้าขายอย่างพอเหมาะ หรือเหมาะสม ตั้งอยู่บนหลัก ความอดทน ความขยัน หมั่นเพียร ไม่ทอดธุระ ประหยัด มัธยัต ไม่ฟุ่มเฟือย สรุ่ยสุร่าย มีเหตุผล รู้การแยกแยะจากสิ่งที่ดีและไม่ดี สิ่งมากด้วยสละ และ มีสละน้อย ให้เป็นไปตามสถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง หรือ

ความเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์โลก ด้วยความพออยู่ พอกิน มีอยู่ มีกิน แบ่งปัน แจกจ่าย พอสมควร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือ ทฤษฎีใหม่ นั้นเอง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ นายผาย สร้อยสระกลาง ตามทฤษฎีใหม่ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๙ หลังจากที่ได้รับฟังพระบรมราโชวาทของพระองค์แล้ว ได้ศึกษาค้นคว้า จนก่อให้เกิดความคิดที่ว่า (พระครูนิมิตวธธรรม(พรม ธมฺวโร-หมั่นนิก,พระวินัยธรรมาจ พลปญโญ,ดร.,ดร.วรวេช ศิริประเสริฐ,๒๕๖๑:หน้า ๔๙๖.)๑)ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงคือการทำนา ทำสวน ปลูกผักสวนครัวไว้กินเอง เหลือกินใช้ในครอบครัวเรือนก็แบ่งขาย ๒)การหาเลี้ยงชีพด้วยความสุจริตคือการเลี้ยงชีพด้วยการไม่เบียดเบียนผู้อื่น ๓)หนทางแห่งความสำเร็จคือความพอใจกับงานที่ทำอยู่ ๔)หนทางแห่งความเสื่อมคือหาความเจริญไม่ได้ ๕)ความยินดีตามสิ่งที่มี(สันโดษ)คือไม่ทำสิ่งที่เกินกำลังทรัพย์ ๖)ความรู้จักพอประมาณหมายถึงให้รู้จักคำว่า “พอ” ๗)การประกอบกิจการด้วยความสุจริต(สัมมากรรมันตะ)ควรเป็นการทำงานที่เว้นจากการประพฤติชั่ว ๘)การแสวงหาทรัพย์ควรมีลักษณะปลูกพืชผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์และ ๙)การคบมิตรหรือการสร้างเครือข่ายทางเศรษฐกิจคือ การจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ขึ้น เพื่อประสาน สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดรับกับพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีรับสั่งเอาไว้ว่า (มานิต กิตติจุงจิต,2555:หน้า 19.) การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องมีรากฐานที่แข็งแกร่ง ซึ่งก็คือประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ต้องพอมือพอกินก่อน เมื่อมีพื้นฐานที่มั่นคงแล้ว ก็จะสามารถสร้างความเจริญ สร้างเศรษฐกิจให้สูงขึ้นได้ การที่สร้างความเจริญหรือมุ่งให้เศรษฐกิจพัฒนาไปข้างหน้าเพียงอย่างเดียว ย่อมก่อให้เกิดปัญหาติดตามมาในภายหลังอย่างมากมาย ตัวอย่างเช่น การเร่งการผลิตเพื่อให้ตัวเลขทางเศรษฐกิจดีขึ้น เช่น การขยายการลงทุน การขยายการผลิต การส่งเสริมการส่งออก การลงทุนของต่างประเทศในการเปิดโรงงานผลิตในประเทศไทย เหล่านี้เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เจริญ แต่ความเจริญทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเหล่านี้จะไม่ส่งผลถึงคนจนและเกษตรกร ไม่ทำให้อาณาฐานของประเทศดีขึ้น ซึ่งการพัฒนาเช่นนี้ย่อมไม่สร้างประโยชน์ต่อประเทศในระยะยาว และจะมีปัญหาติดตามมา ซึ่งก็คือคนรวยก็จะรวยมากขึ้น จากผลของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่คนจนก็จะจนเหมือนเดิม เพราะผลของการพัฒนาไม่ได้ส่งไปถึงคนจน เป็นต้น

สุเมธ ตันติเวชกุล ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง ของพระเจ้าอยู่หัวเอาไว้ว่า (สุเมธ ตันติเวชกุล ,๒๕๕๓:หน้า ๔๕.)เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียง กับตัวเอง สามารถอยู่ได้อย่างไม่เดือดร้อน ซึ่งจะต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตนเองสามารถอยู่ได้อย่างพอกินพอใช้ และเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย มีความชัดเจนถ้าหากพิจารณาอย่างถ่องแท้จะไม่ยากต่อการรับรู้และการนำไปปฏิบัติ

เสรี พงศ์พิศ กล่าวว่า (เสรี พงศ์พิศ,๒๕๕๐:หน้า ๑๐.) เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงการดำรงชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่คือ หวนกลับมาใช้แบบวิถีชีวิตไทย อันเป็นสิ่งที่ทำให้ชาติ บ้านเมืองและตัวเราหลุดพ้นจากความทุกข์ และมีความสุขในที่สุด โดยทุกชุมชน และประชาชนส่วนใหญ่ ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร จึงเป็นที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจทฤษฎีใหม่ เพื่อที่ประชาชนจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในครอบครัวต่อไป

พระธรรมปิฎก ป.อ.ประยุตโต ได้กล่าวถึง การรู้จักความพอประมาณ เอาไว้ว่า (พระธรรมปิฎก ป.อ.ประยุตโต,๒๕๓๙:หน้า๙๖.) พฤติกรรมของเศรษฐกิจเมื่อหลักพระพุทธศาสนาเข้ามาสัมพันธ์แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการ

ผลิต การบริโภค หรือการวิภาคแบ่งปัน กระจายรายได้ อะไรก็ตาม ก็จะมีเริ่มต้นจากจุดยืนที่ตัวมนุษย์ว่าจะต้องมีความรู้จักประมาณก่อน ความรู้จักประมาณ หรือความรู้จักพอดีนี้ ทางพระเรียกว่า “มัตตัญญูตา” เช่นรู้จักพอดี ในการบริโภคอาหารก็เป็นโภชนมัตตัญญูตา

๘.ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๘.๑ ได้ทราบสภาพการณ์ปัจจุบันด้านเศรษฐกิจฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

๘.๒ ได้เห็นถึงสังคม ชุมชนเศรษฐกิจฐานรากประกอบสัมมาชีพ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์บนพื้นฐานของหลักพุทธธรรม

๘.๓ ได้องค์ความรู้ที่เป็นฐานข้อมูลเพื่อช่วยส่งเสริม กระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

๘.๔ ได้ใช้เป็นฐานข้อมูล เพื่อกำหนด บ้าน ชุมชน ท้องถิ่น เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ เศรษฐกิจฐานราก ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา

๘.๕ ได้เป็นฐานเรียนรู้ ช่วยให้เกิดการพลังผลักดัน ขับเคลื่อนและยกระดับ เศรษฐกิจพอเพียง ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชุมชนทุกภาคส่วนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ในการดำเนินชีวิตตามหลักและแนวทาง เศรษฐกิจฐานราก ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ อย่างมีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล เป็นที่พึงพอใจ และพึ่งพาอาศัยตนเอง อย่างเป็นรูปธรรม สามารถสัมผัสและจับต้องได้อย่างแท้จริง

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียงของประเทศไทย

๒.๑) แนวคิด ทฤษฎีเศรษฐกิจ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระองค์ทรงให้ความสำคัญก็คือ ^๘ ๑)พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน ๒)จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็นและทำลายมาก ๓)สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่นการทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อมและได้ทั้งเงิน ๔) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง จะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม ๕) ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกัน ในการปฏิบัติและปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง ๖) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิตของกลุ่มชน ที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากพื้นฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง เช่น เศรษฐกิจของจังหวัดตราด เป็นต้น ๗)มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่วูบวาบ เดี่ยวจนเดียวรวย แบบกะทันหัน เดี่ยวตกงาน ไม่มีกิน ไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนี้ ประชาชนยุคทองไม่ไหว ต่อความผันผวนที่เร็วเกิน จึงสุขภาพจิตเสีย เครียด เพี้ยน รุนแรงฆ่าตัวตาย ตัดยา เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สุขภาพจิตดี เมื่อทุกอย่างพอเพียง ก็เกิดความสมดุลคือความปรกติ และยังยืน ซึ่งเราอาจเรียกเศรษฐกิจพอเพียงในชื่ออื่น ๆ เช่น เศรษฐกิจพื้นฐาน เศรษฐกิจสมดุล เศรษฐกิจบูรณาการ และเศรษฐกิจศีลธรรม

แนวคิดเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ผู้วิจัยขออัญเชิญพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทาน ปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ ๙ พระองค์ได้ทรงตรัส หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเอาไว้ตอนหนึ่งความว่า ^๙ (ศิริวัฒน์ อริยมณี, พระมหา, ๒๕๔๙: หน้าก่อนคำนิยาม.) การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำ

^๘ ประเวศ วสී, เศรษฐกิจพอเพียงพอเพียงเศรษฐกิจและประชาคมแนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม, (กรุงเทพมหานคร, พิมพ์ครั้งที่ ๖, สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, ๒๕๕๐), หน้า ๕.

^๙ ศิริวัฒน์ อริยมณี, พระมหา, วิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมองของพระพุทธศาสนา, (เชียงใหม่หจก. เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์, ๒๕๔๙). หน้าก่อนคำนิยาม.

ตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป อีกช่วงหนึ่งในปี พุทธศักราช ๒๕๔๐ ในภาวะวิกฤต เศรษฐกิจไทย ที่เรียก ภาวะวิกฤต เศรษฐกิจต้มยำกุ้ง ด้วยความเป็นห่วงประเทศ อยากให้ประชาชนคนไทย สามารถเลี้ยงชีวิต อยู่รอดปลอดภัย อยู่ได้บนพื้นฐานของความพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่พระองค์ทรงมีพระราชดำริว่า¹⁰ (ดร.ค่านายอภิปรัชญาสกุล, ๒๕๕๘: หน้า ๓๖.)... มันไม่ได้มีความจำเป็นที่เราจะกลายเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ (NIC) พระองค์ทรงอธิบายว่า ความพอเพียงและการพึ่งตนเอง คือทางสายกลางที่จะป้องกันการเปลี่ยนแปลงความไม่มั่นคงของประเทศได้ นอกจากนั้นหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังเป็นหลักปรัชญาที่สำคัญอย่างยิ่ง บอกรถึงทางเดินหรือทิศทางการพัฒนาชีวิตและสังคม และชุมชน หรือแม้แต่ประเทศ พระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระบรมราโชวาท แต่ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๑๗ โดย พระองค์ทรงตรัสเน้นย้ำว่า¹¹ (พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517.) การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมีพอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นอันพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด... นอกเหนือสิ่งอื่นใดพระองค์ทรงตรัสเน้นย้ำเอาไว้ว่า¹² (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, 2550:๑๒)... การพัฒนาประเทศต้องเน้นการสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิชาการและอุปกรณ์ที่ประหยัดและถูกต้องตามวิชาการ¹³ (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, 2550:๑๒) และอีกครั้งหนึ่งในปี พ.ศ.เดียวกัน พระองค์ทรงมีพระดำรัส เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ ณ ศาลาดุสิตาลัย โดยพระองค์ทรงตรัสถึงเรื่อง ความพอมี พอกิน จึงเป็นเหตุที่มาของคำว่า เศรษฐกิจพอเพียง ได้ถูกนำมาบรรจุไว้

¹⁰ดร.ค่านาย อภิปรัชญาสกุล. **เศรษฐกิจพอเพียง(Sufficiency Economy)**, (กรุงเทพมหานคร:บริษัท โฟกัสมีเดีย แอนด์ พับลิชชิง จำกัด, พ.ศ. ๒๕๕๘), หน้า ๓๖.

¹¹ **พระบรมราโชวาท** ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517

¹² (คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน, 2550:๑๒)

¹³ พระครูนิมิตตวรธรรม(พรม ธมฺวโร-หมั่นนึก, พระวินัยธรอำนาจ พลบุญโญ, ดร., ดร. วรเวช ศิริประเสริฐศรี, การวิเคราะห์หลักเศรษฐกิจพอเพียงของนายผาย สร้อยสระกลางกับเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักพุทธธรรม, (รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ, ครั้งที่ ๒, การวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน, ๒๕๖๑, หน้า ๔๙๖.

เป็นวิสัยทัศน์(Vision)ในการยกร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙¹⁴ (ชัยภรณ์ ศรีสมัย ,๒๕๕๑:๒) จะเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักปฏิบัติ ที่สามารถ นำไปประยุกต์ใช้ เพื่อให้เกิด ความสมดุลหรือเหมาะสม ในทุกบริบทของชุมชน และสังคม นอกจากนั้นยังนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางใน การดำเนินชีวิต ในทุกสาขาอาชีพ ไม่ยกเว้นแม้แต่การทำธุรกิจ โดยยึดการปฏิบัติในด้านความพอดี ความ พอเพียง ความพออยู่ พอกิน ตามกฎมรรคาธรรมทางด้านพระพุทธศาสนาได้แก่ทางสายกลาง(มัชฌิมาปฏิปทา หรือมัชฌิมนธรรม)ตั้งสติ ใช้ปัญญาประกอบ ในการดำเนินชีวิตและทำธุรกิจการค้าขายอย่างพอเหมาะ หรือ เหมาะสม ตั้งอยู่บนหลัก ความอดทน ความขยัน หมั่นเพียร ไม่ทอดธุระ ประหยัด มัธยัต ไม่ฟุ้งเฟ้อ สรุ่ยสร้อย มีเหตุผล รู้การแยกแยะจากสิ่งที่ดีและไม่ดี สิ่งมากด้วยสาระ และ มีสารถน้อย ให้เป็นไปตาม สถานการณ์ ความเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง หรือ ความเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์โลก ด้วยความพออยู่ พอกิน มีอยู่ มีกิน แบ่งปัน แจกจ่าย พอสมควร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงหรือ ทฤษฎีใหม่ ของ พระองค์

นอกจากนั้น ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังหมายถึง¹⁵ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการ ดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการ พัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนา เศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุค โลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดี พอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวาง แผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ของคนในสังคม โดยเฉพาะ เจ้าหน้าทีรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรมความซื่อสัตย์ และมีความรอบรู้ที่ เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อ การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้ เป็นอย่างดี

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ นายผาย สร้อยสระกลาง ตามทฤษฎีใหม่ ของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว รัชการที่ ๙ หลังจากที่ได้รับฟังพระบรมราโชวาทของพระองค์แล้ว ได้ศึกษาค้นคว้า จนก่อให้เกิด ความคิดที่ว่า¹⁶(พระครูนิมิตวธธรรม(พรม ธมฺมวโร-หมั่นนิก,พระวินัยธรรอำนาจ พลปญฺโญ,ดร.,ดร.วรเวช ศิริ

¹⁴ มานิต กิตติจุงจิต, **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตแห่งความสมดุล**, (กรุงเทพมหานคร: หจก.แสงจันทร์ การพิมพ์, 2555), หน้า 19.

¹⁵ สุเมธ ตันติเวชกุล, **เศรษฐกิจพอเพียง**(เอกสารสรุปการบรรยายพิเศษ ณ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ), ๒๕๔๙.

¹⁶ พระครูนิมิตวธธรรม(พรม ธมฺมวโร-หมั่นนิก,พระวินัยธรรอำนาจ พลปญฺโญ,ดร.,ดร.วรเวช ศิริประเสริฐศรี, **การ วิเคราะห์หลักเศรษฐกิจพอเพียงของนายผาย สร้อยสระกลางกับเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักพุทธธรรม** ,(รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ, ครั้งที่ ๒, การวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน, ๒๕๖๑, หน้า ๔๙๖.

ประเสริฐ, ๒๕๖๑: หน้า ๔๙๖.)๑)ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงคือการทำนา ทำสวน ปลูกผักสวนครัวไว้กินเอง เหลือกินใช้ในครอบครัวเรือนก็แบ่งขาย ๒)การหาเลี้ยงชีพด้วยความสุจริตคือการเลี้ยงชีพด้วยการไม่เบียดเบียนผู้อื่น ๓)หนทางแห่งความสำเร็จคือความพอใจกับงานที่ทำอยู่ ๔)หนทางแห่งความเสื่อมคือหาความเจริญไม่ได้ ๕)ความยินดีตามสิ่งที่มี(สันโดษ)คือไม่ทำสิ่งที่เกินกำลังทรัพย์ ๖)ความรู้จักพอประมาณหมายถึงให้รู้จักคำว่า “พอ” ๗)การประกอบกิจการด้วยความสุจริต(สัมมากรรมันตะ)ควรเป็นการทำงานที่เว้นจากการประพดพิชั ๘)การแสวงหาทรัพย์ควรมีลักษณะปลูกพืชผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์และ ๙)การคบมิตรหรือการสร้างเครือข่ายทางเศรษฐกิจคือ การจัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ขึ้น เพื่อประสาน สนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดรับกับพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่ทรงมีรับสั่งเอาไว้ว่า¹⁷ (มานิต กิตติจุงจิต, 2555: หน้า 19.) การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องมีรากฐานที่แข็งแกร่ง ซึ่งก็คือประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ต้องพอมือพอกินก่อน เมื่อมีพื้นฐานที่มั่นคงแล้ว ก็จะสามารถสร้างความเจริญ สร้างเศรษฐกิจให้สูงขึ้นได้ การที่สร้างความเจริญตัวอย่างเช่น การเร่งการผลิตเพื่อให้ตัวเลขทางเศรษฐกิจดีขึ้น เช่น การขยายการลงทุน การขยายการผลิต การส่งเสริมการส่งออก การลงทุนของต่างประเทศในการเปิดโรงงานผลิตในประเทศไทย เหล่านี้เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจให้เจริญ แต่ความเจริญทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเหล่านี้จะไม่ส่งผลถึงคนจนและเกษตรกร ไม่ทำให้รากฐานของประเทศดีขึ้น ซึ่งการพัฒนาเช่นนี้ย่อมไม่สร้างประโยชน์ต่อประเทศในระยะยาว และจะมีปัญหาติดตามมา ซึ่งก็คือคนรวยก็จะรวยมากขึ้น จากผลของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่คนจนก็จะจนเหมือนเดิม เพราะผลของการพัฒนาไม่ได้ส่งไปถึงคนจน เป็นต้น

ความเป็นมาของเศรษฐกิจพอเพียงตามรอยยุคคัลบาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙

แท้จริงแล้ว แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นกระแสพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ซึ่งพระองค์ได้ทรงพระหทัยอย่างยิ่งยวดต่ออาณาประชาราษฎร์ของพระองค์ หลายครั้งหลายวาระ และหลายโอกาสที่พระองค์ทรงดำริ เกี่ยวกับเรื่องความมั่นคงยั่งยืน ความอยู่ดี กินดี มีความสุขเกี่ยวกับอาชีพเกษตร ชีวิตความเป็นอยู่ของพสกนิกรของพระองค์โดยเฉพาะสังคมเกษตรกรรมรากหญ้าของประเทศส่วนใหญ่ ซึ่งพระองค์ได้ทรงดำรัสมาตั้งแต่ปี พุทธศักราช ๒๕๑๗ ซึ่งผู้ทำการวิจัยจะขอน้อมนำ อัญเชิญกระแสพระราชดำรัสต่างกรรมต่างวาระเอาไว้ต่อไปนี้¹⁸ การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือความพอมือพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่ เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริม ความเจริญและฐานเศรษฐกิจขั้นที่สูง

¹⁷ มานิต กิตติจุงจิต, *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตแห่งความสมดุล*, (กรุงเทพมหานคร: หจก. แสงจันทร์ การพิมพ์, 2555), หน้า 19.

¹⁸ คำนาย อภิปรัชญาสกุล, ดร., *เศรษฐกิจพอเพียง*. (กรุงเทพมหานคร: บริษัทมีเอแอนด์พับลิชชิง จำกัด, ๒๕๓๗), หน้า ๓๖.

๒.๒) แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักการศึกษา

สุเมธ ตันติเวชกุล ได้ให้ความหมายเศรษฐกิจพอเพียง ของพระเจ้าอยู่หัวเอาไว้ว่า¹⁹ (สุเมธ ตันติเวชกุล, ๒๕๕๓: หน้า ๔๕.) เศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีความพอเพียง กับตัวเอง สามารถอยู่ได้อย่างไม่เดือดร้อน ซึ่งจะต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตนเองสามารถอยู่ได้อย่างพอใช้ และเศรษฐกิจพอเพียงนั้นเป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย มีความชัดเจนถ้าหากพิจารณาอย่างถ่องแท้จะไม่ยากต่อการรับรู้และการนำไปปฏิบัติ

เสรี พงศ์พิศ กล่าวไว้ว่า²⁰ (เสรี พงศ์พิศ, ๒๕๕๐: หน้า ๑๐.) เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงการดำรงชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่คือ หวนกลับมาใช้แบบวิถีชีวิตไทย อันเป็นสิ่งที่จะทำให้ชาติ บ้านเมืองและตัวเราหลุดพ้นจากความทุกข์ และมีความสุขในที่สุด โดยทุกชุมชน และประชาชนส่วนใหญ่ ที่ประกอบอาชีพทางการเกษตร จึงเป็นที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจทฤษฎีใหม่ เพื่อที่ประชาชนจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในครอบครัวต่อไป

พระธรรมปิฎก ป.อ. ประยุตโต ได้กล่าวถึง การรู้จักความพอประมาณ เอาไว้ว่า²¹ (พระธรรมปิฎก ป.อ. ประยุตโต, ๒๕๓๙: หน้า ๙๖.) พฤติกรรมของเศรษฐกิจเมื่อหลักพระพุทธศาสนาเข้ามาสัมพันธ์แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการผลิต การบริโภค หรือการวิภาคแบ่งปัน กระจายรายได้ อะไรก็ตาม ก็จะเริ่มต้นจากจุดยืนที่ตัวมนุษย์ว่าจะต้องมีความรู้จักประมาณก่อน ความรู้จักประมาณ หรือความรู้จักพอดีนี้ ทางพระเรียกว่า “มัตตัญญูตา” เช่นรู้จักพอดี ในการบริโภคอาหารก็เป็นโภชนมัตตัญญูตา

๒.๒ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชการที่ ๙ พระองค์ได้ทรงประทานหลักที่เป็นแนวความคิดของ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเอาไว้ดังนี้²²

๑. เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติ(Economic life guiding principles)ในทางที่ควรจะเป็น(I secularized normal time prescription)ซึ่งมีฐานคิดจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย(Positive as pact)และตลอดระยะเวลากว่า ๒๕ ปีที่ผ่านมา มีการทดลองดำเนินโครงการพัฒนาที่หลากหลาย ในการพัฒนาหารูปแบบ ที่สอดคล้องกับบริบท สถานการณ์ ทั้งภายในและภายนอกประเทศทั้งภายในและภายนอกประเทศ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ชุมชนหลายแห่งมีการพัฒนาแนวทางการดำรงชีวิต และได้พัฒนาที่โดดเด่น ใช้เป็นกรณีศึกษา ให้เห็นถึง

¹⁹ สุเมธ ตันติเวชกุล, ๒๕๕๓: หน้า ๔๕.

²⁰ เสรี พงศ์พิศ, เศรษฐกิจพอเพียงการพัฒนาที่ยั่งยืน, (กรุงเทพมหานคร: พลังปัญญา, ๒๕๕๐), หน้า ๑๐.

²¹ พระธรรมปิฎก ป.อ. ประยุตโต, ธรรมกับการพัฒนาชีวิต, (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิพุทธธรรม, พ.ศ. ๒๕๓๙), หน้า ๙๖.

²² สัจกร นิลกาญจน์, ปัญญา เลิศไกร, สุดาวรรณ มีบัว, เศรษฐกิจในโรงเรียน(Sufficiency Economy in school)วารสารนาคบุตรปริทรรศน์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, ปีที่ ๑๐, ฉบับที่ ๑, (มกราคม-มิถุนายน ๒๕๖๑) หน้า ๒๐๕.

แนวทางการดำเนินงาน การปฏิบัติการและตัวอย่างการประยุกต์ที่ใช้เกิดขึ้นจริง(Existence of Empirical evidence)

๒. เป็นปรัชญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างยั่งยืน(Timely/Time less) จากพระราชดำรัสในปี ๒๕๔๐ และสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนา แก้ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจและการพัฒนาในสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์
๓. เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบ ที่มีการเคลื่อนไหว(Dynamic)เป็นการมองว่าสถานการณ์ในโลกที่มีความเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นตลอดเวลา เพื่อความมั่นคง(Security)และความยั่งยืนของการพัฒนา (Sustainability) มิติทางธรรมชาติ ทางสังคมและทางเศรษฐกิจ
๔. เป็นปรัชญาที่มุ่งผลทั้งระยะสั้นและระยะยาว โดยเน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้รอดพ้นจากวิกฤตในแต่ละช่วงเวลาเพื่อความมั่นคง(Security)และความยั่งยืนของการพัฒนา (Sustainability)มิติทางธรรมชาติ ทางสังคมและทางเศรษฐกิจ
๕. เป็นปรัชญาที่มองโลกเชิงระบบ ที่มีการเคลื่อนไหว(Dynamic) เป็นการมองว่า สถานการณ์ในโลกที่มีความเปลี่ยนแปลง เกิดขึ้นตลอดเวลา (Uncertainties)ทั้งนี้จากความเชื่อมโยงเครือข่าย (Connectivity)ของปัจจัยต่าง ๆ ในสังคมออนไลน์
๖. ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็น(Paradigm shift)ที่เกิดขึ้นจากการคิดวิเคราะห์ จากปรากฏการณ์ สถานการณ์ และความเปลี่ยนแปลง ตลอดจนนโยบาย แนวทางอย่างเป็นระบบ ที่มีการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นภัยและป้องกันแก้ไขวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืน ของการพัฒนา

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพรบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ มีความพอเพียงที่สำคัญดังต่อไปนี้²³ (๑)พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทอดทั้งกัน (๒)จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็นและอายุมาก (๓) สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสานซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อมและได้ทั้งเงิน (๔) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็งจะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม (๕) ปัญญาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกัน ในการปฏิบัติและปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง (๖) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิตของกลุ่มชน ที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายดังนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากพื้นฐานทางวัฒนธรรมจึงจะมั่นคง (๗) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่ুবวบ เดียวจนเดี่ยวรวย แบบกะทันหัน เดี่ยวตงงาน ไม่มีกิน ไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนี้ประสาท มนุษย์คงทนไม่ไหวต่อความผันผวนที่เร็วเกินจึงทำให้ สุขภาพจิตเสีย เครียด เพี้ยนรุนแรงฆ่าตัวตาย ดิทยา เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคง จึงทำให้สุขภาพจิตดี

²³ ประเวศ วะสี, เศรษฐกิจพอเพียง พอเพียงเศรษฐกิจและประชาสังคม, (กรุงเทพมหานคร, พิมพ์ครั้งที่ ๖, ๒๕๕๖)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยได้กล่าวถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเอาไว้ว่า²⁴ วิธีการดำเนินชีวิตของตนโดยการพึ่งตนเอง มีความประหยัด พัฒนาตนเองให้มีการเรียนรู้ มีภูมิปัญญาที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น รู้จักใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่าและยั่งยืน มีจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม ช่วยเหลือเกื้อกูลกันถือเป็นแนวทางที่คนไทยจะต้องรู้แล้วนำไปปฏิบัติในการดำเนินชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่จะเป็นกำลังของประเทศชาติในอนาคต ครูควรที่จะนำความรู้เศรษฐกิจพอเพียงไปส่งเสริมให้เด็กได้เข้าใจทั้งในชั้นเรียนและการดำเนินชีวิตประจำวันของทั้งครูและตัวนักเรียนเอง

จรัล จันทลักขณา ได้ให้ความหมายปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เอาไว้ดังนี้²⁵ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือการดำรงชีวิตแบบพอเพียงจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการรู้จักตัวเองและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน อยุ่อย่างเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และที่สำคัญคือ การใช้ชีวิตแบบพอเพียงต้องมีความสอดคล้องกับพระพุทธศาสนา ที่สอนให้คนเราดำรงชีวิตแบบทางสายกลาง ไม่ทำการใด ๆ ที่เบียดเบียนตนเองหรือผู้อื่น ไม่ฟุ้งเฟ้อหรือทำอะไรเกินตัว รู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือผู้อื่น ตามความเหมาะสมและกำลังความสามารถของตน เชื่อในผลของการกระทำหรือเรียกว่า “กฎแห่งกรรม” ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและปัจจัยรวมทั้งการดำเนินชีวิตบนทางสายกลาง คำนึงถึงความพอดีไม่มากเกินไปไม่น้อยเกินไป

๒.๓ องค์ประกอบที่สำคัญของหลักเศรษฐกิจพอเพียง

องค์ประกอบที่เป็นปัจจัยสำคัญสำหรับหลักเศรษฐกิจพอเพียงแนวพระราชดำริของน

๑. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้นำแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิม ของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็น การมองโลกเชิงระบบ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยและวิกฤต เพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา
๒. คุณลักษณะเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้น การปฏิบัติตามหลัก มัชฌิมาปฏิปทา หรือทางสายกลาง ใช้ในควาหมายถึงความพอเพียง เป็นการ ใช้ชีวิตที่ถูกต้องตามหลัก “สัมมาอาชีวะ” คือใช้ชีวิตอย่างรู้ประมาณในการบริโภค คือ ใช้ปัจจัยสี่เท่าที่จำเป็น ไม่ใช่ตามความต้องการ เพื่อสนองความอยากและการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน
๓. ค่านิยม ความพอเพียง จะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะพร้อม ๆ กันประกอบด้วย(๑)ความพอประมาณคือ ทำอะไรให้เหมาะสมต้องพอประมาณ ไม่ฟุ้งเฟ้อ มีความพอดี ตลอดจนจนการประพฤติ ปฏิบัติให้อยู่ในขอบเขตอันมีเหตุผล(๒)ความมีเหตุผล คือทำอะไรต้องมีเหตุผล อย่าทำตามกระแส ต้องพิจารณาให้รอบคอบว่า เหมาะสม การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้นจะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะ

²⁴ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,สำนักงานภาค,การเรียนรู้สู่สมคูลปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น,(เชียงใหม่:สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,สำนักงานภาค,๒๕๕๑),หน้า ๑๔.

²⁵ จรัล จันทลักขณา,ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับความสุขมวลชนและการเกษตรที่ยั่งยืน,(กรุงเทพมหานคร:สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,๒๕๕๒),หน้า ๒๕.

จะเกิดขึ้นจาก การกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ และ (๓)มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว คือ การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

๔. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน ประกอบด้วย (๑)เงื่อนไขความรู้คือการใฝ่ตนให้มีความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบ และความระมัดระวัง ที่จะนำความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและในขั้นปฏิบัติและ (๒)เงื่อนไขคุณธรรม คือการเสริมสร้าง คุณธรรมให้เป็นพื้นฐานจิตใจของคนในชาติได้แก่ ด้านจิตใจคือการตระหนักในคุณธรรม รู้ผิดชอบชั่วดี ซื่อสัตย์ สุจริต ใช้สติปัญญาอย่างถูกต้องและเหมาะสม ในการดำเนินชีวิตและด้านการกระทำ คือ มีความขยันหมั่นเพียร อดทน ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ รู้จักแบ่งปันและรับผิดชอบในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม

๒.๔ ความหมายของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากกรณี ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้า จากงานเขียนการรายงาน การประชุมสัมมนาวิชาการ จากบทความ งานวิจัย คัมภีร์พระไตรปิฎก และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้พบว่ามีสาระที่สำคัญในการรวบรวมนำมาเขียนไว้ในงานวิจัยเล่มนี้ประกอบไปด้วย ²⁶ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ร.๙)พระองค์ได้ทรงมีกระแสพระราชดำรัส เกี่ยวกับความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า “...เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงพอมีพอกัน ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่า “พอ” แม้บางอย่างอาจดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จำทำ สมควรที่จะปฏิบัติ..”

สุเมธ ตันติเวชกุล กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่า ²⁷ หมายถึง เป็นลักษณะของเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองให้อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนให้ดีเสียก่อนคือ ตั้งตัวให้มีความพอ กิน พอใช้ ไม่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความสำเร็จยกเศรษฐกิจให้รวดเร็ว แต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอ ที่จะพึ่งตนเองได้ ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับต่อไป

²⁶ สำนักงานกอบทุนการสร้างเสริมสุขภาพ และมูลนิธิสวดศรีศฤงษศิริวงศ์, คำสอนพอ ประมวลพระบรมราโชวาท และพระราชดำรัส เกี่ยวกับความสุขในการดำเนินชีวิต, (กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์กรุงเทพฯ, ๒๕๔๙), หน้า ๙.

²⁷ สุเมธ ตันติเวชกุล, ได้เบื้องพระยุคลบาท, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๙), หน้า ๒๘๖.

อำพน กิตติอำพน ได้ให้ความหมายคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงไว้ดังนี้²⁸ เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก

หมอประเวศ วะสี ได้พุดินยามความหมายคำว่าเศรษฐกิจพอเพียงว่า²⁹ เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การมีจิตใจที่พอเพียง มีความวิริยะพอเพียง มีปัญญาพอเพียง มีวัฒนธรรมพอเพียง มีสิ่งแวดล้อมที่พอเพียง และมีความเอื้ออาทรต่อกัน หลักของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ก็คือเศรษฐกิจที่บูรณาการได้ดุลยภาพมีความเป็นปกติยั่งยืน

ความหมาย ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของ ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล³⁰ เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงชีวิตอยู่และปฏิบัติตน ของประชาชนในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะ การพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุ ผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน ในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบ ใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้ต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และ ขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐาน จิตใจ ของคนในสังคมโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ และ นักทฤษฎี และนักธุรกิจ ในทุกระดับชั้น ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และมีความรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม จากโลกภายนอก ได้เป็นอย่างดี เข้าสู่การพัฒนา โดยที่ไม่ได้คำนึงถึง รากฐานของประเทศ ซึ่งรากฐานของประเทศ อยู่ที่ภาคเกษตรกรรม แต่กลับมุ่งไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมที่มีความต้องการปัจจัยสำคัญ ๓ เรื่อง

๑. เงินในประเทศไทยอาจมีไม่พอต้องไปกู้จากต่างประเทศ
๒. เทคโนโลยีประเทศไทยไม่เคยสร้าง แต่ต้องนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศมาใช้คนและ
๓. คน ซึ่งมาตรฐานการศึกษาไทยต่ำลง คุณภาพลดลง

๒.๕ ความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้วิจัยเห็นว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญอย่างยิ่ง สำคัญตรงไหน สำคัญตรงที่สามารถตอบโจทย์ของประชาชนชาวนา ระดับ รากหญ้าได้ หรือชนชั้นเกษตรกรได้ โดยเฉพาะ การทำเกษตรแบบพอเพียง

²⁸ อำพน กิตติอำพน , **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับสังคมไทย**, สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (กรุงเทพมหานคร, บริษัทเพชรรุ่งการพิมพ์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๔.

²⁹ ประเวศ วะสี, **ประชาคมตำบล: ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรมและสุขภาพ**, (กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๑), หน้า ๓.

³⁰ สุเมธ ตันติเวชกุล, **เศรษฐกิจพอเพียง (เอกสารสรุปการบรรยายพิเศษ ณ สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**, ๒๕๔๙)

เกษตรแบบผสมผสาน ตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระองค์ได้ทรงเมตตาประทานแนวความคิด ในวาระโอกาสที่แตกต่างกัน เช่น

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรณา ๔ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗..ความว่า ขอให้ทุกคนมีความปรารถนา ที่จะให้เมื่อไปไทยอพยพ พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐาน ตั้งปณิธานในทางนี้ ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพอยู่ออกิน ไม่ใช่ว่าจะรุ่งเรื่องอย่างยอดเยี่ยม แต่มีความพอยู่ออกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ ถ้าเรารักษาความพอยู่ออกินนี้ได้ เราก็จะยอดยิ่งยวดได้

จะเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการดำเนินชีวิต ให้อยู่ดีกินดี มีความสุข พึ่งพาตนเองได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้จ่ายให้ฟุ่มเฟือย แต่ใช้ผลผลิต แบบเศรษฐกิจฐานราก แบบดั้งเดิมของคนไทย ที่เน้นปลูกข้าว ปลูกผัก พืชสวนครัวเพื่อเอาไว้กินในครอบครัว เหลือก็แบ่งปัน แลกเปลี่ยน เพื่อแม่ และแจกจ่าย ซึ่งกันและกัน

นี่คือความสำคัญที่ยิ่งใหญ่ในสมัยโบราณ ด้วยเหตุนี้ หลักการที่สำคัญของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงให้น้ำหนักไปที่ ³¹ ๑)เป็นแนวคิดที่มุ่งให้เกิดการพึ่งตนเองเป็นหลัก เป็นการใช้ศักยภาพของตนและแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เพื่อนำมาใช้ให้ได้ประโยชน์มากที่สุดเพื่อให้ชีวิตของตนเอง ครอบครัว และชุมชนอยู่รอด ๒)ทำให้เกิดความเข้มแข็งในจิตใจ โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง(อัตตาหิ อัตตโน นาโถ)ทางพระพุทธศาสนา เมื่อพึ่งตนเองได้แล้ว ก็ทำให้จิตใจได้สงบ(สมาธิ)เข้มแข็ง ไม่วิตกกังวล ๓) เกิดความร่วมมือร่วมใจ สัมผัสสามัคคี ภายในชุมชนเดียวกันก็จะมีความสุข(สุขา สังฆัสสะ สามัคคี) ๔) แก้ปัญหาพอเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่ง กล่าวคือ ถ้าพอมีพอกินแล้วก็จะทำให้ลดปัญหาความยากจนได้

ดังนั้น องค์ประกอบของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว(ร.๙)ที่พระองค์ทรงวางเอาไว้ มีทั้งหมดด้วยกัน ๓ ห่วง กับ ๑ เงื่อนไข

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา และค้นคว้าจาก วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า มีสาระสำคัญที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระองค์ได้ทรงดำรัส เกี่ยวกับความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงว่า ³² เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงพอมีพอกินไม่ฟุ่มเฟือย ไม่รู้หุ่หาก็ได้แต่ว่า พอ แม้บางอย่างอาจดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ สมควรที่จะปฏิบัติ...เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง ³³ เป็นลักษณะของเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเองให้อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตน ให้ดีเสียก่อนคือ ตั้งตัวให้มีความพอกิน พอใช้ ไม่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างคามเจริญ ยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้มีอาชีพและฐานะเพียงพอ ที่จะพึ่งตนเองได้ ย่อมสามารถสร้าง

³¹ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม,แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พุทธศักราช ๒๕๕๐,(กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด,๒๕๕๐),หน้า ๑๓,

³² สำนักงานกองทุนการสร้างเสริมสุขภาพ และมูลนิธิสดศรีสุษดีวงศ์,คำสอนพอประมาณพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสุขในการดำเนินชีวิต,(กรุงเทพมหานคร,โรงพิมพ์กรุงเทพ,๒๕๔๙),หน้า ๙.

³³ สุเมธ ตันติเวชกุล,ใต้เบื้องพระยุคลบาท,พิมพ์ครั้งที่ ๘,(กรุงเทพมหานคร,สำนักพิมพ์มติชน,๒๕๔๙),หน้า ๒๘๖.

ความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจขั้นสูงขึ้นไปตามลำดับต่อไป เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง³⁴ การมีจิตใจที่พอเพียง มีความวิริยะพอเพียง มีปัญญาพอเพียง มีวัฒนธรรมที่พอเพียง มีสิ่งแวดล้อมที่พอเพียง และมีความเอื้ออาทรต่อคน หลักของเศรษฐกิจพอเพียงนั้นก็คือเศรษฐกิจที่บูรณาการได้คุณภาพมีความเป็นปกติยั่งยืน

จะเห็นว่า หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการนำมาประยุกต์ บูรณาการ พัฒนาต่อยอด ในการดำเนินวิถีชีวิตของประชาชนและชุมชนให้อยู่ กินดี มีกินมีใช้ พึ่งพาตนเองได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้จ่ายให้ฟุ่มเฟือย แต่สามารถใช้ผลผลิต ที่เป็นเศรษฐกิจฐานราก แบบดั้งเดิมของไทยที่เน้น ปลูกผัก พืชสวนครัว เพื่อเอาไว้กิน ในครัวเรือนเหลือก็ แบ่งปัน เผื่อแผ่ และแจกจ่าย หรือไม่ก็แลกเปลี่ยนผลผลิตซึ่งกันและกัน เหล่านี้คือความสำคัญของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง³⁵ (๑)เป็นแนวคิดที่มุ่งให้เกิดการพึ่งตนเองเป็นหลัก เป็นการใช้ศักยภาพของตนแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อนำมาใช้ให้ได้ประโยชน์มากที่สุดเพื่อให้ชีวิตของตนเอง ครอบคลุมชุมชนอยู่รอด (๒) ทำให้เกิดความเข้มแข็งในจิตใจโดยใช้หลักการพึ่งตนเอง(อัตตาหิ อัตตนา โนนาโถ)ตามหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เมื่อพึ่งตนเองได้แล้วก็ทำให้จิตใจ เกิดความสงบ(สมาธิ)เข้มแข็งไม่วิตกกังวล (๓) การความร่วมมือ ร่วมใจ สัมผัสสามสามัคคีภายในชุมชนเดียวกันก็จะมีความสุข(สุขา สังข์สสะสามัคคี) (๔) แก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ในระดับหนึ่งกล่าวคือ ถ้าพอมีพอกินแล้วก็จะทำให้ขาดปัญหาความยากจนได้

องค์ประกอบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ๗ ประการ

องค์ประกอบของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระองค์ได้ทรงประทานเอาไว้แก่พสกนิกรของพระองค์ว่าด้วย ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้³⁶ ๑)พึ่งพาตนเอง (๒) พอประมาณ (๓) เดินทางสายกลาง (๔) มีภูมิคุ้มกัน (๕) มีเหตุผล (๖) รู้จักสามัคคี

องค์ประกอบ ๓ ห่วง ๒ เงื่อนไข³⁷

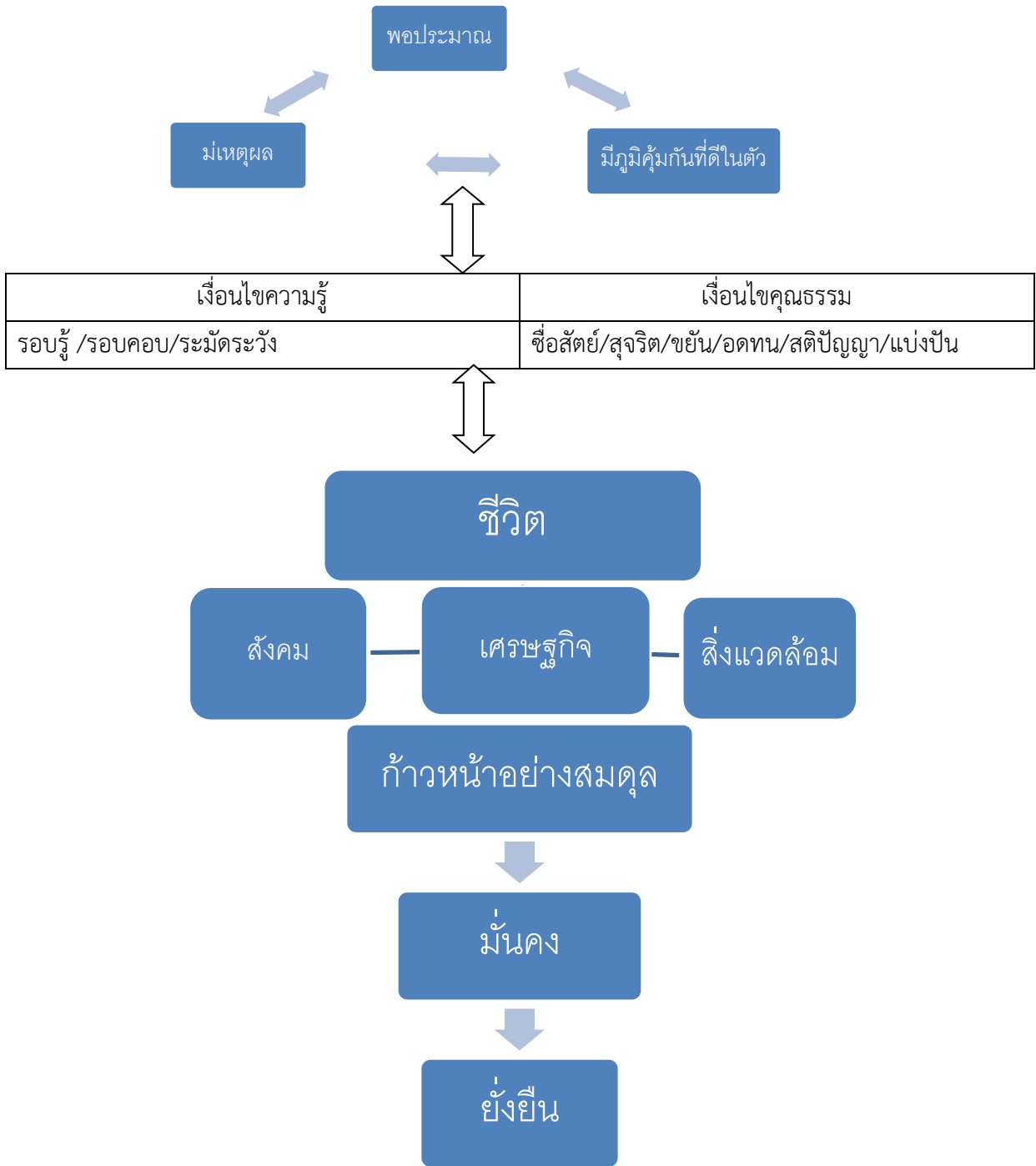
ทางสายกลางภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลง

³⁴ ประเวศ วะสี, **ประชาคมตำบล: ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรมและสุขภาพ**, (กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๑), หน้า ๓.

³⁵ กรมการศ, **แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พุทธศักราช ๒๕๕๐**, (กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓.

³⁶ รงค์ ประพัทธ์พงศ์, **เศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่**, (กรุงเทพมหานคร, บริษัทเวิลด์ไทม์(๑๙๘๘), ๒๕๕๙), หน้า ๓๖.

³⁷ เรื่องเดียวกัน, อ้างแล้ว, หน้า ๓๖.

๒.๔ เป้าประสงค์ของหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ ความสมดุล และความเตรียมพร้อมในการรองรับความเปลี่ยนแปลงทางสังคม เป้าหมายดังกล่าว จึงเป็นเหตุผลและเป็นที่มา ทำให้คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ใช้เป็นเหตุผลในการอธิบายหลักปรัชญาเศรษฐกิจในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติว่า ความพอประมาณ หมายถึงความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป ไม่สุดโต่งเกินไป ขณะเดียวกันความพอดีนั้นก็จะต้องเป็นไปในลักษณะที่ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น การผลิตและการบริโภคอยู่

ในระดับพอประมาณ พร้อมทั้งจะเป็นผู้นำด้านความพอเพียง(Ronald H.Hum Phrey,2014)จากพระราชดำรัส ด้านความประหยัด ประมาณรู้ว่าสิ่งใดควรจ่ายและสิ่งใดควรรักษาไว้ โดยประมาณตนและประมาณสถานการณ์ เพื่อวิเคราะห์ความพอดีของตนไม่มากเกินไปหรือน้อยเกินไป(สมบัติ กุสุมาวดี,๒๕๕๐)

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ประทานให้เอาไว้ แสดงถึงพระองค์มีวิสัยทัศน์ที่ กว้าง ไกล ลุ่มลึก มีพุทธิปัญญารอบด้าน ทั้งไกล ใกล้ โดยเฉพาะในอนาคต เป็นการเตรียมความพร้อมอย่าง รอบคอบต่อปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะเกิดในวันข้างหน้า พระองค์ได้ทรงสร้าง เกราะหรือกำแพงปกป้องและป้องกัน คุ่มครองประเทศชาติและประชาชนของพระองค์ให้มียู่ มีกิน พอกิน พอใช้ อยู่รอดปลอดภัย ดำเนินชีวิตแบบไม่ประมาท มีสติ รู้จักใช้ชีวิต ดำเนินชีวิตอย่างรู้เข้าใจ โดยเฉพาะ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความพอดี ทางสายกลาง ความพอดีในที่นี้คือ ³⁸ (๑) พอเพียง สำหรับทุกคน ทุกครอบครัวไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน (๒) จิตใจพอเพียง รักเอื้อเฟื้อ อาหารผู้อื่น (๓) สิ่งแวดล้อมพอเพียง อนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อมที่จะเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ (๔) ชุมชนเข้มแข็ง พอเพียง ร่วมแก้ปัญหา ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม (๕) ปัญญา พอเพียง เรียนรู้ร่วมกันเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (๖) ตั้งอยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วิถีชีวิตที่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมจึงเป็นเศรษฐกิจมั่นคง (๗) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ผันผวนอย่างรวดเร็วจนไม่สามารถรับได้

๒.๕ แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักของพระพุทธศาสนา

การปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวทางของพระพุทธศาสนา นั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ พระองค์ได้ทรงชี้ช่องทางของนำไปสู่การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางด้านพระพุทธศาสนาเอาไว้หลายประการซึ่งผู้วิจัยจะขออัญเชิญมาเป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้ ³⁹

๑. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีวิตอย่างจริงจัง มีชีวิตเรียบง่าย ดังกระแสพระราชดำรัส ความว่า “ ความเป็นอยู่ที่ต้องไม่ฟุ่มเฟือยต้องประหยัด ไปในทางที่ถูกต้อง”
๒. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้อง สุจริต(สัมมาอาชีพะ)แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลน ในการดำรงชีพก็ตาม ดังกระแสพระราชดำรัส ความว่า “ ความเจริญของคนทั้งหลายย่อมเกิดมา จากการประพฤติชอบ และการเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ”

³⁸ ลัญจกร นิลกาญจน์,ปัญญา เลิศไกร,สุดาวรรณ มีขัต,เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน,วารสารนาคนุตรปริทรรศน์,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช,ปีที่ ๑๐,ฉบับที่ ๑,มกราคม-มิถุนายน,๒๕๖๑,หน้า ๒๐๗.

³⁹ แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพุทธศักราช ๒๕๕๐, กรมการศาสนากระทรวงวัฒนธรรม,(กรุงเทพมหานคร,โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด,๒๕๕๐), หน้า๑๓.

๓. ละเลิกแก่งแย่งผลประโยชน์ และแข่งขันกันในทางการค้าขายประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต(สัมมากัมมันตะ)ดังกระแสพระราชดำรัส ความว่า “ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น”
๔. ไม่หยุดนิ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้โดยไม่ต้องขวนขวายไฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้ เพิ่มพูนขึ้นจนถึงขั้นพอเพียง เป็นเป้าหมายสำคัญ(สัมมาวายามะ)ดังกระแสพระราชดำรัสความว่า “ การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้ เพื่อตนเอง เพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีความสุข พอมีพอกิน เป็นขั้นหนึ่ง และขั้นต่อไปก็เพื่อให้มีเกียรติว่ายืนได้ด้วยตนเอง”
๕. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่ว(อบายมุข)ให้หมดสิ้นไปทั้งนี้ ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงไปครั้งนี้ เพราะยังมีบุคคลจำนวนมากมิใช่น้อยที่ดำเนินการโดยปราศจากความละเอียดแผ่นดิน(หิริ โอตตบปะ)ดังกระแสพระราชดำรัสความว่า “ พยายามไม่ก่อความชั่ว ให้เป็นเครื่องทำลายตัว ทำลายผู้อื่น พยายามลด พยายามละความชั่ว ที่ตัวเองมีอยู่ พยายามก่อความดีให้แก่ตัวเองอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้น ให้งอกงามสมบูรณ์ขึ้น”

ที่ผู้วิจัยได้อัญเชิญกระแสพระราชดำรัส ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ มาเป็นหลักก็ต้องการใช้เป็นแนวทางนำไปปฏิบัติ เป็นเครื่องสำแดงถึง หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นมีอยู่จริงและดำรงอยู่จริง โดยพระองค์ได้ทรงใช้พระปรีชาญาณของพระองค์ก่อกองเอาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา มาประยุกต์และบูรณาการในศาสตร์ทางด้านเกษตรกรรม ให้ประชาชนมีความรู้ มีความเข้าใจ เข้าถึงและพัฒนาชีวิตและชุมชน สังคมภายในประเทศได้หันมาบอบทพจนและนำไปประพฤติ ปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมที่สามารถสัมผัสและจับต้องได้ โดยเฉพาะหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาได้แก่ “มรรค มืองค์ ๘” ประกอบด้วย ⁴⁰ (๑) สัมมาทิฎฐิ เห็นชอบ (๒) สัมมาสังกัปปะ ดำริชอบ (๓) สัมมาวาจา เจรจาชอบ (๔) สัมมากัมมันตะ ทำการชอบ (๕) สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบ (๖) สัมมาวายามะ เพียรชอบ (๗) สัมมาสติ ระลึกรู้ชอบ (๘) สัมมาสมาธิ ตั้งจิตมั่นชอบ โดยเฉพาะ คำว่า ๑) สัมมาทิฎฐิ ความเห็นชอบได้แก่ ⁴¹ ปรโตโฆสะ ที่ตั้งงาม การล่อหลอมกล่อมเกล่าในทางที่ถูกต้อง จากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ดี เฉพาะอย่างยิ่ง กัลยาณมิตร หรือการเสวนาสัตบุรุษและโยนิโสมนสิการ คือการกระทำในใจโดยแยบคาย รู้จักคิด คิดเป็น หรือคิดถูกวิธี ๒) สัมมาสังกัปปะ คือ ⁴² ความดำริชอบ หรือความนึกคิดในทางที่ถูกต้อง ๓) สัมมาวาจา ได้แก่ ⁴³ (๑) มุสาวาท เว้นการพูดเท็จ รวมถึงสั่งจ

⁴⁰ พระพรหมคุณาภรณ์(ป.อ.ปยุตโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒๔. (กรุงเทพมหานคร, สำนักพิมพ์ผลิณมณีในเครือบริษัทสำนักพิมพ์เพ็ทแอนด์โฮม จำกัด, ๒๕๕๘), หน้า ๒๙๙.

⁴¹ พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต), **พุทธธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๖. (กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๗๓๖.

⁴² อ่างแล้ว, **เรื่องเดียวกัน**, หน้า ๗๔๗.

⁴³ อ่างแล้ว, **เรื่องเดียวกัน**, หน้า ๗๖๙

วาจา พูดคำจริง (๒) ละปิสุณาวาจา เว้นการพูดส่อเสียด รวมถึงสมัคครณีวาจา พูดคำสมานสามัคคี (๓) ละผรุสวาจา เว้นการพูดคำหยาบ รวมถึง สันหวาจา พูดคำอ่อนหวาน สุภาพ (๔) ละสัมผัสปลापะ เว้นการพูดเพ้อเจ้อ รวมถึงอัตถสัณหิตาวาจา พูดคำมีประโยชน์ (๕) สัมมากัมมันตะ กระทำชอบได้แก่⁴⁴ (๑) ละปาณาติบาต เว้นการทำลายชีวิต รวมถึงการกระทำที่ช่วยเหลือเกื้อกูล (๒) ละอาทินนาทาน เว้นการเอาของที่เขามีได้ให้ (๓) ละกาเมสุมิฉฉาจาร เว้นความประพฤติดิฉิดในกาม รวมถึง สทวารสันโดษ (๕) สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีวิตด้วยสัมมาทิฎฐิ รวมถึงความขยันหมั่นเพียร ในการประกอบอาชีพสุจริต เช่นทำงานไม่ให้คั่งค้าง อากูล หลักของ “มรรคธรรม” เป็นหลักธรรมสายกลาง ที่สามารถนำไปใช้ได้ทุกมิติของชีวิต และของสังคม

นอกจากนั้น ยังมีหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของครอบครัว ของสังคมและชุมชน เพื่อความเจริญงอกงาม ได้แก่ อบายมุข ซึ่งมีความหมายว่า เส้นทาง หนทาง ประตุนำชีวิตไปสู่ความเสื่อม หรือ หายนะ ไม่มีความเจริญรุ่งเรือง แต่จำนำมาซึ่งปัญหาหรือความทุกข์ ความเดือดร้อนได้แก่⁴⁵ (๑) ตึมน้ำเมา (๒) เทียบกลางคืน (๓) เทียบดูการละเล่น (๔) เล่นการพนัน (๕) คบคนชั่วเป็นมิตร (๖) เกียจคร้านการทำงาน เพราะว่าหนทางสขของอบายมุข เป็นเส้นทางที่นำมาซึ่งความเสื่อม ความไม่เจริญ ก่อให้เกิดผลกระทบต่ชีวิต ทรัพย์สินและครอบครัว เดือดร้อนต่อสังคมและชุมชนอีกมากมาย เช่น เมื่อน้ำเมาแล้ว จะทำให้ได้รับโทษ ๖ อย่างคือ⁴⁶ (๑) เสียทรัพย์ (๒) ก่อการทะเลาะวิวาท (๓) เกิดโรค (๔) ต้องติเตียน (๕) ไม่รู้จักอาย (๖) ทอนกำลังปัญญา อันดับต่อไป เทียบกลางคือ ทำให้เกิดผลกระทบต่ชีวิต ครอบครัว ชุมชน และสังคมรอบข้างประกอบด้วย⁴⁷ (๑) ชื่อว่าไม่รักษาตัวเอง (๒) ชื่อว่าไม่รักษาลูกเมีย (๓) ชื่อว่าไม่รักษาทรัพย์สมบัติ (๔) เป็นที่ระแวงของคนทั้งหลาย (๕) มักถูกใส่ร้าย (๖) ได้รับความลำบากมาก

ดังนั้นผู้ที่ต้องการความสำเร็จในการประกอบอาชีพใด ๆ ก็ตาม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างยอดเยี่ยมก็คือ⁴⁸ (๑) อารัมภะธาตุ ความริเริ่ม (๒) ประักมะ ความบากบั่น (๓) วายามะ ความพยายาม (๔) วิริยะ ความเพียรหรือความกล้าหาญไม่หวาดหวั่นต่ออุปสรรคต่าง ๆ (๕) นิกมะ ความก้าวไปข้างหน้า ไม่ท้อถอย (๖) อรัทธวิริยะ การปรารถนาความเพียร (๗) อุฏฐานะ ความเพียรเป็นเหตุลุกขึ้นทำการทำงาน (๘) ซาคริยานุโยค ประกอบความเพียรด้วยความเป็นผู้ตื่นตัวอยู่เสมอ (๙) อุตสาหะ ความเพียรอันมั่นคง (๑๐) อาตapi ความเพียรที่ยังกิเลสให้เร่าร้อน เป็นต้น หลักธรรมดังที่กล่าวมานั้น เป็นแนวทางที่สำคัญ เป็นหลักธรรมในการส่งเสริม สนับสนุน ในการพัฒนาระบบเครือข่ายของเศรษฐกิจฐานราก ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างดีเยี่ยม ทั้งครอบครัว ทั้งชุมชน สังคม

⁴⁴ พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต), **พุทธธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๖.(กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๗๖๙.

⁴⁵ แก้ว ขิดตระขบ, **พุทธธรรมเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจ**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, ๒๕๕๐), หน้า ๑๕๘.

⁴⁶ **เรื่องเดียวกัน**, อ้างแล้ว. หน้า ๑๕๘.

⁴⁷ **เรื่องเดียวกัน**, อ้างแล้ว. หน้า ๑๖๐.

⁴⁸ **เรื่องเดียวกัน**, อ้างแล้ว. หน้า ๑๙๗.

พอใจกับงานที่ทำอยู่ (๔) หนทางแห่งความเสื่อมคือหาความเจริญไม่ได้ (๕) ความยินดีตามสิ่งที่ตนมี(สันโดษ) คือไม่ทำสิ่งที่เกินกำลังทรัพย์ (๖) ความรู้จักพอประมาณ หมายถึงให้รู้จักคำว่าพอ (๗) การประกอบการทำงาน ด้วยความสุจริต (สัมมากรรมันตะ)ควรเป็นการทำงานที่เว้นจากการปรพฤติชั่ว (๘) การแสวงหาทรัพย์ควรมี ลักษณะปลูกพืชผักสวนครัวและเลี้ยงสัตว์และ (๙) การคบมิตรหรือการสร้างเครือข่ายทางเศรษฐกิจดีคือการ จัดตั้งกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นเพื่อประสานสนับสนุนช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

นอกจากนั้น นายผาย สร้อยสระกลาง ยังมีการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามลักษณะ ภูมิศาสตร์ของแผ่นดินด้วยวิธีการดังต่อไปนี้⁵² ปรับภูมิทัศน์ดั้งเดิมด้วยการขุดสระเพื่อการเลี้ยงปลา (๒) เผยแผ่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่า หลักเศรษฐกิจพอเพียงควรเป็นการดำรงชีวิตอย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่พอประมาณ ตามฐานะบุคคลดังนี้ ก)จิตใจของบุคคลต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง ทำตนให้เป็นที่พึ่งของตน เข้าใจตนเองมีการพัฒนาตลอดเวลาและที่สำคัญต้องมีความสันโดษ ไม่โลภมาก ข) สร้างความตระหนักโดยการ ทำความเข้าใจกับชี้แจงให้มีการจัดการกับทรัพยากรธรรมชาติอย่างถูกต้อง ค) ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือ เทคโนโลยีพื้นบ้านกับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อมของ ชุมชน ง) มีความคิดสร้างสรรค์ คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง (๓) สร้างเครือข่ายพันธมิตรดำเนินการดังนี้ ก) การก่อตั้งได้รวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมการทำเกษตรแบบผสมผสาน ส่งเสริมให้เยาวชนในหมู่บ้านทำกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์กับชุมชน ตั้งศูนย์สาธิตการตลาด ข) แสวงหาการสนับสนุนโดยแนวการดำเนินการของกลุ่มจะ ส่งเสริมซึ่งกันและกันเสนอทิศทางที่เหมาะสมให้กับเกษตรกร สถาบันและองค์กรอื่น ๆ เป็นต้น

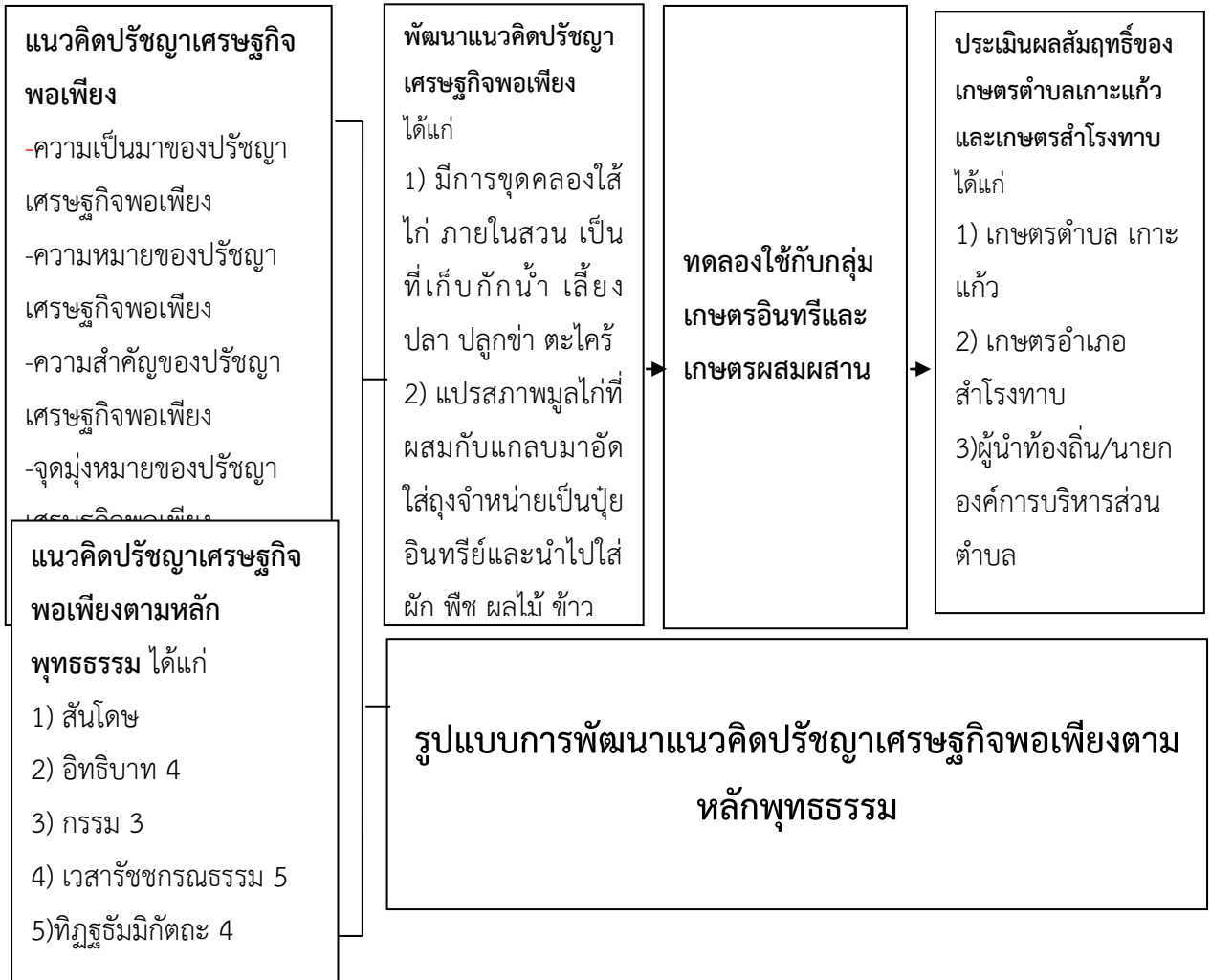
4.กรอบการวิจัย/พัฒนา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยใช้การวิจัยแบบผสมวิธี โดยทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พื้นที่วิจัย คือ 1) บ้านโพธิ์ศรีธาตุ หมู่ 9 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ 2) บ้านโคกเจริญ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ 3) บ้านเกาะแก้ว หมู่ที่ ๑๑ เกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ เข้าใจตนเอง 4)บ้านโนนบุรี ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ 5)บ้านสำโรงทาบ ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด คือ แบบสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้ ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร สสำรวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิด ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หลังจากนั้นทำการสังเคราะห์ สรุปจากแบบสำรวจ การสังเกตแบบไม่มี ส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ เขียนบรรยายเชิงพรรณนา ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบวิจัยไว้ ดังนี้

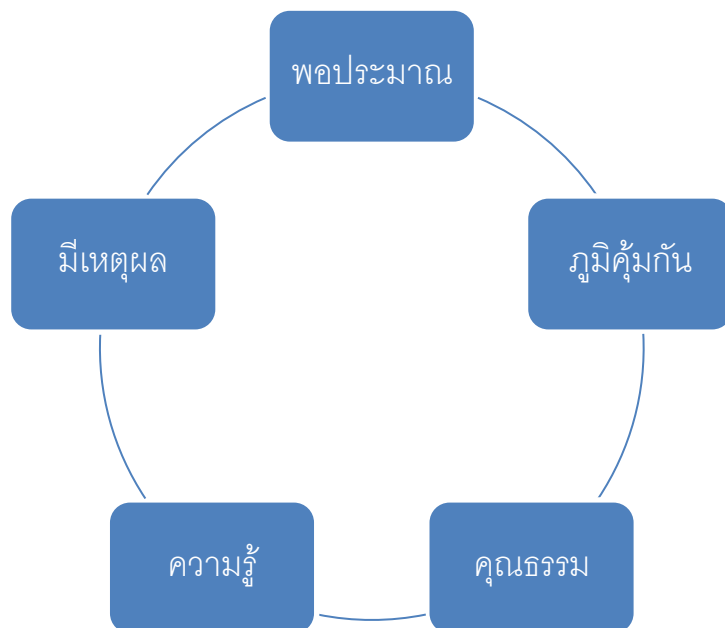
⁵² พระครูนิมิตวราธรรม(พรม ธมฺมวโร-หมั่นนึก,พระวินัยธรอำนาจ พลบุญโญ,ดร.,ดร.วราเวช ศิริประเสริฐศรี,การ วิเคราะห์หลักเศรษฐกิจพอเพียงของนายผาย สร้อยสระกลางกับเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักพุทธธรรม ,(รายงานการประชุมวิชาการระดับชาติ,ครั้งที่ ๒,การวิจัยทางพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน,๒๕๖๑,หน้า ๔๙๖.

การวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด เรื่องรูปแบบ การพัฒนา เศรษฐกิจ ฐานราก ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง ในชุมชนอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ และทฤษฎีใหม่ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 9 ที่พระองค์ได้ทรงวางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเอาไว้ดังนี้ การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอดี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป หากมุ่งแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศและของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด(พระบรมราโชวาท ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ.2517 ดังนั้น จะเห็นว่า พระเจ้าอยู่หัว พระองค์ทรงเห็นว่า การที่ประชาชนอยู่ดีมีความสุข พออยู่ พอกิน ไม่ต้องเดือดร้อน จะต้องมื่ออาหารสมบูรณ์ มีพืชผัก ผลไม้ไม่ขาดแคลน กินได้ตลอดฤดูกาล จะนำมาซึ่ง ประเทศมั่นคง ประชาชนอยู่ดี กินดี มีความสุข สงบ ร่มเย็น ซึ่งสอดคล้องกับหลัก ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นปรัชญาการพึ่งตนเอง ตั้งแต่ระดับครัวเรือน จนถึงประเทศคือ 1)ระดับครัวเรือน ผลิตเพื่อบริโภคในครัวเรือน เหลือจากบริโภคแล้วจึงขายเพื่อเป็นรายได้ 2)ระดับประเทศ ผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ เหลือจากบริโภคแล้ว จึงส่งออกเพื่อนำเงินเข้าประเทศ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นศาสตร์ที่มุ่งเน้นความสมดุลหรือดุลยภาพ ระหว่างมนุษย์ด้วยกันเอง และระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยมีหลักของคุณธรรมและจริยธรรมเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ดังกล่าว(มานิต กิตติจุงจิต,ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตแห่งความสมดุล,2555:18)

กรอบการวิจัย

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย

6.1 ขอบเขตการวิจัย

6.1.1 ด้านพื้นที่การวิจัย

- 6.1 บ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์
- 6.2 บ้านโคกเจริญ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์
- 6.3 บ้านเกาะแก้ว ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์
- 6.4 บ้านโนนบุรี ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์
- 6.5 บ้านสำโรงทาบ ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

6.2 .2ด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

- ๒.๑ เจ้าหน้าที่การเกษตร ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์จำนวน ๑ คน
- ๒.๒เจ้าหน้าที่การเกษตร ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑ คน
- ๒.๓ พัฒนาการ ตำบลเกาะแก้วและพัฒนาก่ออำเภอสำโรงทาบ จำนวน ๑ คน
๒. ผู้นำชุมชน ๔ ชุมชนๆ ละ ๒ คน จำนวน ๘ คน
- ๒.๔ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ๒ พื้นที่ ๆ ละ ๑ คน จำนวน ๒ คน

6.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย รูปแบบ การพัฒนา เศรษฐกิจ ฐานราก ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง ในชุมชน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัย เชิงคุณภาพ และประกอบการสัมภาษณ์ ประชาชน ชาวบ้าน ผู้นำชุมชนและประชาชนในอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวม และศึกษาข้อมูล จากคัมภีร์ หนังสือ เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้วยหลักและวิธีการดังต่อไปนี้

1. ชั้นศึกษาเอกสาร ซึ่งผู้ทำการวิจัย ได้เก็บรวบรวมข้อมูล จากคัมภีร์พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย และจากหนังสือ ตำราวิชาการ เอกสารทางวิชาการ บทความทางวิชาการ และงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง
2. ชั้นกำหนดกลุ่มประชากร ของชุมชน ในอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มแบบเจาะจง

3. ขั้นสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยการออกแบบการสัมภาษณ์ เพื่อให้มีการแสดงทัศนะเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตาม ทฤษฎีใหม่
4. ขั้นการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย นำเสนอต่อที่ปรึกษาตรวจสอบ ด้านโครงสร้างเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงในภาคสนาม
5. ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ คัมภีร์พระไตรปิฎก วิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้น ก็ติดต่อประสานงานขออนุญาตสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล
6. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก วิทยานิพนธ์ ตำรา หนังสือ บทความทางวิชาการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์และเรียบเรียง ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์(Descriptive Analysis)ที่ต้องตอบประเด็นให้ตรงตามวัตถุประสงค์
7. ขั้นเขียนรายงานการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีบรรยาย เรียบเรียงเป็นความเรียงตามเนื้อหาที่ได้รวบรวมจัดระเบียบโดยใช้วัตถุประสงค์เป็นหลักในการเรียบเรียง

6.3 พื้นที่การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้บริบทพื้นที่ ๒ ตำบล คือตำบล คือ ๑)ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงท่าบ จังหวัดสุรินทร์ และ ๒) ตำบลสำโรงท่าบ อำเภอสำโรงท่าบ จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง ๒ ตำบลกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ในส่วนของ ตำบลเกาะแก้ว มีการทำเกษตรอินทรีย์ ส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศและที่สำคัญ มูลนิธิชัยพัฒนา ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสำโรงท่าบ เป็นผู้จัดการหายตลาดให้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึง มุ่งเน้นในบริบทพื้นที่กลุ่มเป้าหมายในตำบลเกาะแก้ว และตำบลสำโรงท่าบ อำเภอสำโรงท่าบ จังหวัดสุรินทร์ โดยเริ่มต้นดังต่อไปนี้

1) บ้านโพธิ์ศรีธาตุ หมู่ 9 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงท่าบ จังหวัดสุรินทร์ 2) บ้านโคกเจริญ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงท่าบ จังหวัดสุรินทร์ 3) บ้านเกาะแก้ว ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงท่าบ จังหวัดสุรินทร์ 4)บ้านโนนบุรี ตำบลสำโรงท่าบ อำเภอสำโรงท่าบ จังหวัดสุรินทร์ 5)บ้านสำโรงท่าบ ตำบลสำโรงท่าบ อำเภอสำโรงท่าบ จังหวัดสุรินทร์ โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด คือ แบบสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร สํารวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หลังจากนั้นทำการสังเคราะห์ สรุปลงจากแบบสำรวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ เขียนบรรยายเชิงพรรณนา

6.4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ที่จะสามารถให้ข้อมูลที่สำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในประเด็นที่

ศึกษา และเป็นผู้ที่ยินดีจะให้ข้อมูลเชิงลึกถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามบริบทของพื้นที่ กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) ประชาชนชาวบ้าน	จำนวน	4	คน
2) ผู้นำชุมชนแต่ละชุมชน	จำนวน	4	คน
2) เกษตรตำบล	จำนวน	1	คน
3) เกษตรอำเภอ สำนักงาน	จำนวน	1	คน
4) กลุ่มผู้ประกอบการอินทรีย์	จำนวน	1	คน
5) พัฒนาการตำบล	จำนวน	1	คน
6) พัฒนาการอำเภอ	จำนวน	1	คน
รวมทั้งสิ้น	เป็นจำนวนทั้งสิ้น	13	คน

6.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview)

2) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อยืนยันและคืนข้อมูล โดยมีผู้เข้าร่วม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มชุมชนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำนักงาน จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มที่ 2 กลุ่มชุมชน ตำบลสำนักงาน อำเภอสำนักงาน จังหวัดสุรินทร์ ในการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตามความเชี่ยวชาญเพื่อให้สมาชิกแต่ละท่านได้กล้าแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ในการใช้เครื่องมือนี้จะใช้ก็ต่อเมื่อภายหลังที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แล้ว จึงได้กำหนดจัดสนทนาเฉพาะกลุ่มขึ้น

3) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและผลตอบรับจากกิจกรรมฝึกอบรมและการนำองค์ความรู้ไปใช้ โดยมีการติดตามผลและรายงานในรอบปี

6.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก) ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ คือ คัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข) ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ เช่น หนังสือ ตำรา ที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง บทความวิจัย บทความวิชาการ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ หรืออุปกรณ์การวิจัย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากพระไตรปิฎก และข้อมูลทุติยภูมิจากวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย ตำราทางวิชาการ วารสารและหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูล การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูลดำเนินการอย่างเป็นระบบด้วยการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลให้ตรงตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ หลังจากที่ได้ข้อมูลมาครบถ้วนแล้ว ใช้เทคนิคสามเส้า (triangulation) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

- การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นมีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง

- การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย จะเน้นการตรวจสอบจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างคนกัน ว่าได้ค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลทุกคนพบว่าข้อค้นพบที่ได้มา มีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง

- การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี จะเน้นการตรวจสอบว่าถ้ามีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้ว ข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะนำทฤษฎีใดมาใช้ ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มา มีความถูกต้อง

หากมีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์จะตรวจสอบและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการค้นคว้าจากเอกสาร และเข้าไปสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง เพื่อยืนยันความถูกต้องและครบถ้วนทุกอย่าง ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูลอาจจะดำเนินการไปพร้อมกัน

3) การเก็บข้อมูลภาคสนาม จะดำเนินการโดย วิธีการ คือ

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) และกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อทราบถึงปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคงในชุมชนอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จะดำเนินการสัมภาษณ์ ชุมชนที่เป็นองค์กรภาคประชาชน ภาครัฐและเอกชน หัวหน้าหรือผู้นำที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ตัวแทนหน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน และตัวแทนประชาชน เพื่อให้เกิดการกระจายของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลในหลายมิติตอบโจทย์การวิจัยทุกประเด็น

- การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จะดำเนินการในช่วงหลังจากที่สัมภาษณ์เชิงลึกเรียบร้อยแล้วมีลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อยืนยันและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากตัวแทน หน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน และตัวแทนประชาชน ในชุมชนอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

- แบบบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและผลตอบรับจากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพสนับสนุนผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

6. ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัย

6.1 ขอบเขตการวิจัย

6.1.1 ด้านพื้นที่การวิจัย

6.1 บ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

6.2 บ้านโคกเจริญ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

6.3 บ้านเกาะแก้ว ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

6.4 บ้านโนนบุรี ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

6.5 บ้านสำโรงทาบ ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

6.2 .2ด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

๒.๑ เจ้าหน้าที่การเกษตร ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์จำนวน ๑ คน

๒.๒เจ้าหน้าที่การเกษตร ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน ๑ คน

๒.๓ พัฒนาการ ตำบลเกาะแก้วและพัฒนกรอำเภอสำโรงทาบ จำนวน ๑ คน

๒. ผู้นำชุมชน ๔ ชุมชนๆ ละ ๒ คน จำนวน ๘ คน

๒.๔ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ๒ พื้นที่ ๆ ละ ๑ คน จำนวน ๒ คน

6.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย รูปแบบ การพัฒนา เศรษฐกิจ ฐานราก ตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจ พอเพียง ในชุมชน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัย เชิงคุณภาพ และประกอบการสัมภาษณ์ ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชนและประชาชนในอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวม และศึกษาข้อมูล จากคัมภีร์ หนังสือ เอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้วยหลักและวิธีการดังต่อไปนี้

1. ขึ้นศึกษาเอกสาร ซึ่งผู้ทำการวิจัย ได้เก็บรวบรวมข้อมูล จากคัมภีร์พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย และจากหนังสือ ตำราวิชาการ เอกสารทางวิชาการ บทความทางวิชาการ และงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ที่เกี่ยวข้อง
2. ขึ้นกำหนดกลุ่มประชากร ของชุมชน ในอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 20 คน โดยใช้วิธีการเลือกสุ่มแบบเจาะจง
3. ขึ้นสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยการออกแบบการสัมภาษณ์ เพื่อให้มีการแสดงทัศนะเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตาม ทฤษฎีใหม่
4. ขึ้นการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย นำเสนอต่อที่ปรึกษาตรวจสอบ ด้านโครงสร้างเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจริงในภาคสนาม

5. ขึ้นเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ คัมภีร์พระไตรปิฎก วิทยานิพนธ์ หนังสือ ตำรา เอกสาร บทความทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้น ก็ติดต่อประสานงานขออนุญาตสัมภาษณ์ กลุ่มเป้าหมาย แล้วเก็บรวบรวมข้อมูล
6. ขึ้นวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎก วิทยานิพนธ์ ตำรา หนังสือ บทความทางวิชาการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์วิเคราะห์และเรียบเรียง ซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพจะใช้วิธีพรรณณาวิเคราะห์(Descriptive Analysis)ที่ต้องตอบประเด็นให้ตรงตามวัตถุประสงค์
7. ขึ้นเขียนรายงานการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีบรรยาย เรียบเรียงเป็นความเรียงตามเนื้อหาที่ได้รวบรวม จัดระเบียบโดยใช้วัตถุประสงค์เป็นหลักในการเรียบเรียง

6.3 พื้นที่การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้บริบทพื้นที่ ๒ ตำบล คือตำบล คือ ๑)ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ และ ๒) ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ทั้ง ๒ ตำบลกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ในส่วนของ ตำบลเกาะแก้ว มีการทำเกษตรอินทรีย์ ส่วนใหญ่จะส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศและที่สำคัญ มูลนิธิชัยพัฒนา ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสำโรงทาบ เป็นผู้รับจัดการหายนาลาดให้ ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึง มุ่งเน้นในบริบทพื้นที่กลุ่มเป้าหมายในตำบลเกาะแก้ว และตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยเริ่มต้นดังต่อไปนี้

1) บ้านโพธิ์ศรีธาตุ หมู่ 9 ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ 2) บ้านโคกเจริญ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ 3) บ้านเกาะแก้ว ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ 4)บ้านโนนบุรี ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ 5)บ้านสำโรงทาบ ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 3 ชนิด คือ แบบสัมภาษณ์ สทนากลุ่ม ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร สำนวน การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์ข้อคำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) หลังจากนั้นทำการสังเคราะห์ สรุปจากแบบสำรวจ การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์ เขียนบรรยายเชิงพรรณนา

6.4 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ดังกล่าว โดยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้ที่จะสามารถให้ข้อมูลที่สำคัญแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดเกณฑ์ คือ เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ศึกษา และเป็นผู้ที่ยินดีจะให้ข้อมูลเชิงลึกถึงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นตามบริบทของพื้นที่ กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1) ปราชญ์ชาวบ้าน	จำนวน	4	คน
2) ผู้นำชุมชนแต่ละชุมชน	จำนวน	4	คน

2) เกษตรตำบล	จำนวน	1	คน
3) เกษตรอำเภอ สำโรงทาบ	จำนวน	1	คน
4) กลุ่มที่ผู้เกษตกรอินทรีย์	จำนวน	1	คน
5) พัฒนาการตำบล	จำนวน	1	คน
6) พัฒนาการอำเภอ	จำนวน	1	คน
รวมทั้งสิ้น	เป็นจำนวนทั้งสิ้น	13	คน

6.5 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant Interview)

2) การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อยืนยันและค้นหาข้อมูล โดยมีผู้เข้าร่วม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มชุมชนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ กลุ่มที่ 2 กลุ่มชุมชน ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ในการสนทนากลุ่มผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตามความเชี่ยวชาญ เพื่อให้สมาชิกแต่ละท่านได้กล้าแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ในการใช้เครื่องมือนี้ จะใช้ก็ต่อเมื่อภายหลังที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์แล้ว จึงได้กำหนดจัดสนทนาเฉพาะกลุ่มขึ้น

3) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและผลตอบรับจากกิจกรรมฝึกอบรม และการนำองค์ความรู้ไปใช้ โดยมีการติดตามผลและรายงานในรอบปี

6.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ก) ข้อมูลชั้นปฐมภูมิ คือ คัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข) ข้อมูลชั้นทุติยภูมิ เช่น หนังสือ ตำรา ที่เกี่ยวข้อง งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง บทความวิจัย บทความวิชาการ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ หรืออุปกรณ์การวิจัย ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์การวิจัย โดยวิธีการดังต่อไปนี้

1) การเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิจากพระไตรปิฎก และข้อมูลทุติยภูมิจากวิทยานิพนธ์ รายงานวิจัย ตำราทางวิชาการ วารสารและหนังสืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2) การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูล การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูล ดำเนินการอย่างเป็นระบบด้วยการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลให้ตรงตามเนื้อหาที่ได้กำหนดไว้ หลังจากที่ได้ข้อมูลมาครบถ้วนแล้ว ใช้เทคนิคสามเส้า (triangulation) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

- การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล จะเน้นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มาจากแหล่งต่าง ๆ นั้นมีความเหมือนกันหรือไม่ ซึ่งถ้าทุกแหล่งข้อมูลพบว่าได้ข้อค้นพบมาเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

- การตรวจสอบสามเส้าด้านผู้วิจัย จะเน้นการตรวจสอบจากผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลต่างคนกันว่า ได้ค้นพบที่เหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งถ้าผู้วิจัยหรือผู้เก็บข้อมูลทุกคนพบว่าข้อค้นพบที่ได้มามีความเหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

- การตรวจสอบสามเส้าด้านทฤษฎี จะเน้นการตรวจสอบว่าถ้ามีการใช้ทฤษฎีที่หลากหลายแล้ว ข้อมูลที่ได้มาเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ถ้าผู้วิจัยพบว่าไม่ว่าจะนำทฤษฎีใดมาใช้ ได้ข้อค้นพบที่เหมือนกัน แสดงว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มามีความถูกต้อง

หากมีส่วนใดที่ยังไม่สมบูรณ์จะตรวจสอบและเก็บข้อมูลเพิ่มเติม ด้วยการค้นคว้าจากเอกสาร และเข้าไปสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง เพื่อยืนยันความถูกต้องและครบถ้วนทุกอย่าง ดังนั้น การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดหมวดหมู่และการตรวจสอบข้อมูลอาจจะดำเนินการไปพร้อมกัน

3) การเก็บข้อมูลภาคสนาม จะดำเนินการโดย วิธีการ คือ

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบไปด้วยกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารหรือการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary research) และกระบวนการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อทราบถึงปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคงในชุมชนอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จะดำเนินการสัมภาษณ์ ชุมชนที่เป็นองค์กรภาคประชาชน ภาครัฐและเอกชน หัวหน้าหรือผู้นำที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ตัวแทนหน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน และตัวแทนประชาชน เพื่อให้เกิดการกระจายของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลในหลายมิติ ตอบโจทย์การวิจัยทุกประเด็น

- การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จะดำเนินการในช่วงหลังจากที่สัมภาษณ์เชิงลึกเรียบร้อยแล้วมีลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อยืนยันและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลจากตัวแทนหน่วยงานราชการ สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาคเอกชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นักวิชาการ ประชาชนชาวบ้าน และตัวแทนประชาชน ในชุมชนอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

- แบบบันทึกการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการสังเกตพฤติกรรมและผลตอบรับจากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพสนับสนุนผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

6.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) การวิเคราะห์ข้อมูล การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพดำเนินการตั้งแต่การจัดหมวดหมู่ข้อมูลและการตรวจสอบข้อมูล แต่ในขั้นนี้จะได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้เรียบเรียงไว้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis) เพื่อเข้าสู่

กระบวนการเรียนรู้ และค้นหาชุมชนที่ประสบผลสำเร็จในการลงมือปฏิบัติ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ใน อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

2) การนำเสนอผลการวิจัย หลังจากดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะนำเสนอผลการวิจัยเบื้องต้นในช่วงการดำเนินการตามแผนการถ่ายทอดเทคโนโลยีหรือการนำเสนอผลการวิจัยสู่กลุ่มเป้าหมายแก่ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ ชุมชนในอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม เผยแพร่ต่อสาธารณชนเป็นอันดับต่อไป

6.8 จริยธรรมในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ความสำคัญและตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลเชิงลบต่อกลุ่มตัวอย่างโดยมิได้เจตนา จึงกำหนดแนวทางการศึกษาด้านจริยธรรมในการวิจัยไว้ดังนี้

1) ผู้วิจัยทำการเชิญกลุ่มตัวอย่างและนำหนังสือเชิญกลุ่มประชากรศึกษาด้วยตนเองพร้อมทั้งชี้แจงวัตถุประสงค์การวิจัยให้ทราบ และอธิบายให้เข้าใจ เปิดโอกาสให้ซักถามและให้เวลาสำหรับการตัดสินใจ เพื่อให้การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการเป็นไปด้วยความเข้าใจ เต็มใจและสมัครใจ

2) กระบวนการและขั้นตอนการวิจัย จะไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนทางร่างกายและจิตใจ ต่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้วิจัยจะไม่บังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมหากไม่พร้อม หรือไม่สมัครใจ เมื่อแสดงความคิดเห็น ผู้วิจัยต้องรับฟังความคิดเห็นของทุกคน และวางตัวเป็นกลาง ไม่ตัดสินความคิดเห็นใครว่าถูกหรือผิด

3) ระหว่างการจัดประชุมวางแผนตามเทคนิคกระบวนการมีส่วนร่วมต่างๆ ซึ่งเน้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้พูด และแสดงออกอย่างเท่าเทียมกันโดยเสรี ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีสิทธิที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลส่วนตัว ที่ประชุมได้ ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้จัดประชุมและดำเนินการประชุมไม่ควรรุ้ การให้เกียรติและคำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน

4) ผู้วิจัยต้องทำความเข้าใจขั้นตอนของกระบวนการมีส่วนร่วมต่างๆ มีไหวพริบในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและสามารถจัดการกับความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม ไกล่เกลี่ยและหาข้อยุติให้ได้ แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างเหมาะสม

5) สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในการประชุม เพื่อคลายความเครียด และเกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เข้าประชุม

6) รับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมทุกคน วางตัวเป็นกลางไม่ตัดสินความคิดเห็นว่าใครถูกหรือผิด

7) หากจะต้องมีการถ่ายภาพ หรือจดบันทึก จะแจ้งให้ผู้เข้าร่วมประชุมทราบ และขออนุญาตก่อนทุกครั้ง

8) สร้างความมั่นใจให้แก่ผู้เข้าประชุม เกี่ยวกับข้อมูลที่ผู้เข้าประชุมให้ความร่วมมือ จะนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น

9) เนื่องจากข้อจำกัดเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรมในการวิจัยซึ่งผลจากการวิจัยอาจมีผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยระมัดระวังอย่างที่สุดในการใช้ชื่อบุคคลกล่าวอ้างในการวิจัย

7. กลุ่มเป้าหมายที่นำผลงาน ไปใช้ และจำนวนของกลุ่มเป้าหมาย

(Users; ผู้นำผลงาน ววน. จากนักวิจัย หน่วยวิจัยหรือ PMU ไปขับเคลื่อนให้เกิดประโยชน์ โดยอาจจะไม่ใช่ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากผลงานนั้นๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่นำความรู้ไปขับเคลื่อนให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน ท้องถิ่น หรือภาคเอกชนที่รับผลงาน ววน. ไปดำเนินการ)

กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์	ระบุชื่อกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์	จำนวน	หน่วยนับ
1. ภาครัฐ (หน่วยงาน)			
2. ภาคเอกชน (เช่น บริษัทขนาดใหญ่ / บริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก/ห้างหุ้นส่วน/กลุ่มกิจการเพื่อสังคม)			
3. วิสาหกิจชุมชน / สหกรณ์			
4. ผู้ประกอบการระดับบุคคล/ครัวเรือน			
5. ชุมชน	1.ชุมชนบ้านโพธิ์ศรีธาตุ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ 2.ชุมชนบ้านสำโรงทาบ ตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ 3.ชุมชนบ้านเกาะแก้ว ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ 4.ชุมชนบ้านโคกเจริญ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์	5	ชุมชน
6. ประชาชนทั่วไป	ทำให้ประชาชนทั่วไปได้รู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้ในบริบทพื้นที่ของประชาชนบุคคลและครัวเรือนได้		

กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์	ระบุชื่อกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์	จำนวน	หน่วยนับ
7. อื่นๆ โปรตระบุ	ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจไหลเวียนในชุมชน ก่อเกิดรายได้นำไปสู่ตลาดสีเขียวในชุมชนต่อไป		

8. กลุ่มเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์และจำนวนของกลุ่มเป้าหมาย

(Beneficiaries; ผู้ได้รับประโยชน์สุดท้ายจากผลงาน ววน. ที่เกิดขึ้น โดยอาจจะไม่ใช่ผู้นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์โดยตรง แต่เป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากผลงานดังกล่าว)

กลุ่มผู้ได้รับประโยชน์	ลักษณะประโยชน์ที่ได้รับ	จำนวน	หน่วยนับ
1. ประเทศ / ภาครัฐ (หน่วยงาน)			
2. ภาคเอกชน (เช่น บริษัทขนาดใหญ่ / บริษัทขนาดกลางและขนาดเล็ก/ห้างหุ้นส่วน/กลุ่มกิจการเพื่อสังคม)			
3. วิสาหกิจชุมชน / สหกรณ์ / กลุ่มผู้ประกอบการในพื้นที่			
4. ผู้ประกอบการระดับบุคคล/ครัวเรือน (เช่น เกษตรกร)	ประชาชนในแต่ละชุมชน สามารถพึ่งตนเองได้ ทำให้เกิดความมั่นคง และยั่งยืน จาก การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ และลงมือทำ		
5. ชุมชน (กลุ่มคน)	ชุมชนทั้ง 4 ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้าน ความอุดมสมบูรณ์ของอาหาร พออยู่ พอกิน มีกิน มีใช้ ลดค่าใช้จ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือนที่ดี สุขภาพดี อาหารดี มีความมั่นคงและยั่งยืน	5	ชุมชน
6. ประชาชนทั่วไป ปัจเจกบุคคล หรือ ครัวเรือน	ทำให้ประชาชนทั่วไปได้รู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่ และสามารถนำไปประยุกต์ปรับใช้ในบริบทพื้นที่ของประชาชน บุคคลและครัวเรือนได้		
7. อื่นๆ โปรตระบุ	ทำให้เกิดระบบเศรษฐกิจไหลเวียนในชุมชน ก่อเกิดรายได้นำไปสู่ตลาดสีเขียวในชุมชนต่อไป		

หมายเหตุ ให้กรณีที่ใช้ประโยชน์และผู้รับประโยชน์ เป็นกลุ่มหรือคนเดียวกัน ขอให้กรอกข้อมูลทั้ง 2 ข้อ

บทที่ ๔ ผลการศึกษาวิจัย

๔.๑ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑

ในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์”เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ผู้วิจัยได้รวบรวม เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย จากชุมชน /ผู้นำชุมชน/จากผู้ประกอบการท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน/พระสงฆ์ผู้ทรงภูมิรู้/ผู้ทรงคุณวุฒิประจำท้องถิ่น/ข้าราชการส่วนที่เกี่ยวข้อง/พัฒนากร/เกษตรตำบลและหัวหน้างานส่วนราชการในพื้นที่ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก(In-depth Interview) ด้วยการสุ่มแบบเจาะจง(Purposive Sampling)ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของชุมชน หัวหน้าส่วนงานภาครัฐ และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน ๑๐ คนและการสนทนากลุ่มทางด้านเกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์จำนวน ๘ คน การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม(Content Analysis Technique)ด้วยการเก็บสำนวนเดิมไว้และรวมทั้งปรับให้มีความชัดเจนเพื่อใช้ในการสื่อสารและให้ความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยที่ได้กำหนดเอาไว้แต่เบื้องต้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือแบบสำรวจชุมชน ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นที่ของชุมชน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ในด้านกายภาพเป็นบริบทพื้นที่ ลักษณะประชากรในชุมชน สภาพแวดล้อมของชุมชน การปกครอง ด้านอาชีพ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมการมีส่วนร่วมต่าง ๆภายในชุมชน การสังเกตการณ์ อย่างมีส่วนร่วม(Participation Observation)แบบสัมภาษณ์เชิงลึกอย่างมีโครงสร้าง(Structured In-depth Interview)และพูดคุย แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นประเด็นปัญหาและอุปสรรคและหาแนวทางการปรับปรุง แก้ไข พัฒนาต่อยอด เกี่ยวกับความรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์ ในชุมชน การพัฒนาพื้นที่เกษตรชุมชนและประยุกต์หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อใช้เป็นแกนการขับเคลื่อนและพัฒนา ผสมผสาน เกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมผลผลิตเศรษฐกิจ แบบพอมีพอกิน เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง ยั่งยืนที่เหมาะสมกับชุมชนเป็นลำดับไปตามวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยที่ได้กำหนดเอาไว้คือ

๔.๑.๒ เพื่อศึกษาแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

๔.๑.๒ เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามหลักพุทธธรรม

๔.๑.๓ เพื่อนำเสนอรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในชุมชน ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

๔.๒ขอบเขตของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแยกออกเป็น ๒ ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ ๑ ศึกษารูปแบบการพัฒนา แบบ “เกษตรผสมผสาน” ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ ๒ ศึกษาแบบการทำเกษตร แบบ “เกษตรอินทรีย์” ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ส่วนที่ ๑ ศึกษาแบบการพัฒนา แบบ “เกษตรผสมผสาน”

การศึกษารูปแบบการพัฒนา แบบ เกษตรผสมผสาน ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า บริบทพื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชนตำบลเกาะแก้วอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ เป็นที่ราบลุ่ม บางพื้นที่ยังมีพื้นที่ป่าที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์อยู่มาก มีสัตว์ป่านานาชนิด มีผักป่ามากมาย มีต้นไม้ชานาพันธ์ และที่สำคัญยังเป็นตลาดป่าเศรษฐกิจของชุมชนและประชาชนในหลายหมู่บ้านหลายตำบล และหลายอำเภอ เมื่อถึงฤดูกาลแต่ละช่วงฤดู ก็จะพากันเดินทางเข้าป่า เป็นกลุ่ม ๆ ถือเสียมถือตระกล่า ไปเก็บเห็ด และ ขนาดก็มีมากมายหลายชื่อ ผู้วิจัยได้สอบถามผู้เป็นภูมิรู้ปราชญ์ชาวบ้านเกี่ยวกับเห็ดตัวอย่างเช่น...(ชื่อผู้สัมภาษณ์และชื่อของเห็ด) เมื่อได้เห็ดแล้ว มาประกอบอาหารในครัวเรือน บ้างก็เพิ่มรายได้แบ่งปันกันในชุมชน ทั้งจำหน่ายและบริโภค หรือบางเจ้ามีความเก่งหาได้เยอะก็นำไปขายที่ตลาด เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ป่าใหญ่พื้นที่ ชาวบ้านเรียกว่า “ป่าเวย” เป็นภาษากูย/กวย/ส่วยเป็นภาษาท้องถิ่น หรือกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของชุมชนแถบนี้ มีทั้งหมด ๓ ภาษา ภาษาเขมร ภาษาลาวและภาษากูย (ส่วย/กวย) ตั้งอยู่ที่บ้านป่าเวย หมู่ที่ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์

นอกจากนั้น ในชุมชนตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ มีทั้งหมด ๑๑ หมู่บ้าน อาชีพหลักส่วนใหญ่ทำเกษตร ทั้งปลูกมันสำปะหลัง ปลูกอ้อย ปลูกต้นยางพารา และปลูกข้าวได้ ๒ รอบ นาปีและนาปรัง ที่สำคัญยิ่ง ในตำบลเกาะแก้ว ยังเป็นที่ประทับของสมเด็จพระเทพฯพระองค์ทรงเสด็จมาทรงงานและมาเยี่ยมประชาชน พร้อมทรงติดตามโครงการ “เพื่อนช่วยเพื่อน” การทำเกษตรอินทรีย์ของพระองค์ ในโครงการช่วยพัฒนา ตั้งอยู่ที่บ้านทุ่งตำบลสำโรงทาบ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ประชาชนชาวตำบลเกาะแก้วรู้สึกปลาบปลื้ม และสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านอย่างหาที่สุดมิได้ ขอพระองค์ทรงพระเจริญยิ่งยืนนาน

ในส่วนของป่าชุมชนเศรษฐกิจพอเพียงของตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ มีอยู่ด้วยกัน ๓ ที่

๑)ป่าอนุรักษ์ของชุมชนวัดบ้านโพธิ์ศรีธาตุหมู่ที่๙ ตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ ๒๕ ไร่ เป็นผืนป่าที่อุดมสมบูรณ์ ต้นไม้ชานาพันธ์ พืชสมุนไพร และต้นยางนาโบราณใหญ่มาก ๔ คนโอบ อายุราว เกือบ ๒๐๐ ปีล้อมปราสาทโบราณเอาไว้ โดยรอบ ลักษณะของปราสาทในอดีตมีสภาพสมบูรณ์มาก ไม่เหมือนกับในปัจจุบันองค์ปราสาทไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ทำให้องค์ปราสาทพังทลายลงเรื่อย ๆ ตามระยะเวลา ในสมัยก่อนบริเวณรอบ ๆ ตัวปราสาท จะมีต้นมะม่วงต้นใหญ่ ๆ รอบตัวปราสาทมากมาย จากหลักฐานดังกล่าวสันนิษฐานว่า เป็นแหล่งที่ตั้งชุมชนคนโบราณที่เคยอาศัย

อยู่ นอกจากต้นมะม่วงแล้วยัง ต้นตะโกป่า ต้นไผ่ใหญ่ มีต้นตะคร้อ มีแหล่งน้ำสายหลักที่เรียกว่า “ห้วยทับทัน” ประมาณ ๒ กิโลเมตร มีการปลูกปัดสีแดง มีเศษไผ่ หม้อ กระเบื้องบริเวณปราสาทเป็นจำนวนมาก นอกจากนั้นมีหนองน้ำขนาดใหญ่ห่างจากตัวปราสาท ประมาณ ๑ กิโลเมตรทั้ง ๔ ทิศ ทิศตะวันตกชาวบ้านเรียกว่า “หนองสิมใหญ่” ทางทิศเหนือ เป็น “หนองสิมเล็ก” ทิศตะวันออกเรียกว่า “หนองอาพืด” ทิศใต้เรียกว่า “หนองตางมาง” ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นางมัน แก้วบรรณจักร

๒) ป่าสาธารณะประโยชน์ เป็นผืนป่าขนาดใหญ่ เป็นป่าเศรษฐกิจซึ่งอยู่ติดกับถนนหลวงสายหลัก หมายเลขสองฟากฝั่งของถนน เป็นเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อระหว่างอำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ กับ อำเภอปราสาท จังหวัดศรีสะเกษ อุดมสมบูรณ์ด้วยพืชป่า ผักป่า ต้นไม้ที่หลากหลายสายพันธุ์ เป็นป่าตลาดเศรษฐกิจฐานรากของชุมชนตำบลเกาะแก้วอีกแห่งหนึ่ง

๓) ป่าเวย เป็นผืนที่ใหญ่กินบริเวณพื้นที่กว้างมากจากอำเภอสำโรงทาบ ผ่านไปอำเภอโนนฉะราย และอำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ เริ่มตั้งแต่ตำบลเกาะแก้วเป็นต้นไป เป็นป่าที่มั่งคั่ง อุดมสมบูรณ์พืชผักทุกชนิด โดยเฉพาะเห็นตมามากมายหลายสายพันธุ์มาก ถือว่าเป็นป่าเศรษฐกิจชุมชนฐานราก ที่ทำให้เกิดแหล่งอาหาร และแหล่งรายได้ที่สำคัญของชุมชน

พื้นที่ของชุมชนในตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ เป็นพื้นที่เหมาะกับการทำเกษตร เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม บางปีน้ำท่วม เพราะเป็นที่รองรับมวลน้ำจากห้วยลำพอก ตำบลยาง อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์ และผลผลิตทางด้านเกษตรกรรมมีความเสียหายมาก โดยเฉพาะนาข้าวของชาวบ้านในแถวราบลุ่ม เช่น บ้านป่าเวย อันเนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว ติดกับ ห้วยทับทัน ซึ่งห้วยขนาดใหญ่ กว้าง มีความยาวมาก ไหลผ่านหลายอำเภอ เริ่มตั้งแต่อำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ อำเภอศรีณรงค์ จังหวัดสุรินทร์ ผ่านเข้าตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ ทะลุผ่านไปยังอำเภอหัวทับทัน จังหวัดศรีสะเกษ

แม่น้ำห้วยทับทัน ที่ไหลผ่านตำบลเกาะแก้ว อำเภอสำโรงทาบ จังหวัดสุรินทร์ เป็นแหล่งน้ำสายสำคัญอย่างมากต่อประชากรในเขตพื้นที่ของชุมชน นอกจะใช้น้ำในห้วยเพื่ออุปโภคบริโภคเป็นน้ำประปาในอำเภอ และตำบลใกล้เคียงแล้ว ยังเป็นที่กักเก็บน้ำใช้ในฤดูแล้ง เพื่อประโยชน์แก่ชุมชนที่ต้องการปลูกข้าวนาปรังได้อีกด้วย โดยการร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้วและชุมชนที่อยู่ในพื้นที่นั้น ร่วมมือร่วมใจร่วมแรงกันบริหารจัดการน้ำเพื่อสมประโยชน์และร่วมประโยชน์ร่วมกัน โดยการสืบน้ำขึ้นจากห้วย ระบายเข้าสู่คลองส่งน้ำ แจกจ่ายกระจายไปให้ครอบครัวทุกพื้นที่การทำเกษตรนาปรังของชุมชน นอกจากนี้ เป็นแหล่งที่รวมปลาน้ำจืดที่สำคัญ เป็นแหล่งอนุรักษ์ปลาธรรมชาติ ซึ่งสมเด็จพระเทพฯท่านได้ทรงเมตตาประทานพันธุ์ปลาปล่อยเอาไว้ที่ตำบลเกาะแก้วด้วย เพื่อขยายพันธุ์และเป็นแหล่งอาหารของประชาชนและชุมชน ซึ่งถือว่าเป็นลำห้วยที่อุดมสมบูรณ์ด้านอาหาร เมื่อถึงฤดูน้ำหลาก จะเป็นสถานที่หาปลาของชาวบ้านและชุมชนสองฟากฝั่งของห้วยทับทันคือฝั่งของอำเภอปราสาทและอำเภอสำโรงทาบ เป็นตลาดน้ำหาปลาในทุก ๆ ปี ของฤดูน้ำหลากหรือฤดูฝนนั่นเอง

ในส่วนผลของการศึกษานี้ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของการอธิบายความโดยในวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ส่วนที่ ๑ ศึกษาแบบการทำเกษตรแบบผสมผสาน ที่ปลูกพืช

หลากหลายชนิด หลากหลายสายพันธุ์ ผสมผสานในพื้นที่เดียวกันทุกประเภท พืชล้มลุก ไม้ยืนต้น ต้นไม้ผล และพืชสมุนไพร ที่เกิดเองโดยธรรมชาติ พร้อมด้วยการเลี้ยงสุกรพันธุ์แคระ(หมูป่า)ชุดบ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงเป็นเลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงไก่บ้าน เลี้ยงกบ และปลูกไผ่หวานพันธุ์อินโดจีน ไผ่ลี้มแล้งและไผ่กิมซุง อีกด้วย ซึ่งพอจะแยกลักษณะประเภทของการทำเกษตรแบบผสมผสานได้ดังนี้

๑) ต้นกล้วย มี ๕๐ ต้น ๒)ต้นไผ่ มี ๑๕ ต้น ๓) มะม่วง ๒๕ ๔) ม่อนมัมเบอร์รี่ ๓๐ ต้น (๕) มะขามป้อม ๑ ต้น ๖) มะกอก มี ๔ ต้น ๗) ต้นสมอ ป่า ๖ ต้น ๘) ต้นจาม ๑ ต้น ๙) ต้นยูคา ๑๕ ต้น ๑๐)ต้นลิ้นฟ้า(เพกา) ๑๐ ต้น ๑๑) ต้นสะเดา ๕๐ ต้น ๑๒) มะพร้าว น้ำหอม ๒๕ ต้น ๑๓) ต้นมะรุ้ม ๑๐ ต้น ๑๔) ต้นแคนา ๔ ต้น ๑๕)ต้นมะกรูด ๒ ต้น ๑๖) มะนาวให้ ๕ ต้น ๑๗) ต้นตะลิงปิง ๓ ต้น ๑๘) ต้นมะเฟือง ๔ ต้น ๑๙) ต้นหมากมี ๓๕ ต้น ๒๐) ต้นน้อยหน่า ๑๕ ต้น ๒๑) ต้นขนุน ๗ ต้น ๒๒) ต้นมะขามหวาน ๑๐ ต้น ๒๓) ต้นกถิน ๑๐๐ ต้น ๒๔) ต้นมะนาว ๔ ต้น ๒๕) ต้นชะอม ๑๕ ต้น ๒๖) ต้นขี้เหล็ก ๑๕ ต้น ๒๗) ต้นกระโดน ๒ ต้น ๒๘) ต้นมะแขว ๒ ต้น ๒๙) ต้นผักกุ่ม ๓๐ ต้น ส้มโอ ๒ ต้น ๓๐) ต้นมะตูม ๖ ต้น ๓๑) ต้นมะตูมแขก(ซาอู) ๒๐ ต้น ๓๒)ต้นพุททรา ๔ ๓๓) ต้นผักตบ ๘ ต้น ๓๓) ต้นหว้า ๑๐ ต้น ๓๔) ต้นข่อย ๑๐ ต้น ๓๕)ต้นจามจุรี ๕ ต้น ๓๖)ต้นยางนา ๑๐ ต้น ๓๗)ตะมะสัง ๑๐ ต้น ๓๘)ต้นมะหาด ๓ ต้น ๓๙)ต้นมัน ๕ นาที่ ๑๐ ต้น ๔๐)ต้นกลอย ๕ ต้น ๔๑)ต้นมะหาด ๔ ต้น ๔๒) ต้นมันเลือด ๑๐ ต้น ๔๓)ต้นสมเขี้ยวหวาน ๓ ต้น ๔๔)ต้นข่า ๒๐ กอ ๔๕)ตะไคร้ ๑๐ กอ ๔๖)ต้นกระท่อม ๓ ต้น ๔๗)ต้นกระเพา ๑๐ ต้น

๔.๒ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒

๔.๓ ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๓

๔.๔ องค์กรความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๕ ผลสัมฤทธิ์จากโครงการ

บทที่ ๕ บทสรุป

อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย (โดยเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎีในบทที่ ๒)

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก หนังสือรับรองการวิจัยในมนุษย์

ภาคผนวก ข แบบสอบถาม/แบบ

ภาคผนวก ค หนังสือแนะนำ

ภาคผนวก ง ภาพประกอบ

ภาคผนวก จ การนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

ภาคผนวก ฉ บทความวิจัย

ประวัติผู้วิจัย

บรรณานุกรม

เลี้ยงไก่ไข่ เลี้ยงหมู กระพันธุ์เวียดนามและหมูป่า

เลี้ยงเป็ดปักกิ่งเทศ และขยายพันธุ์เพิ่ม

ขุดคลองใส่ไก่ เลี้ยงปลารอบ ๆ สวน

พันธุ์อินโดจีน/พันธุ์ส้มแล้ง/พันธุ์กิมซุง

แหล่งเรียนรู้ของเด็กนักเรียน เกี่ยวกับพืช ผักผลไม้ สมุนไพรต่าง ๆ

ปลุกกล้วย /มะม่วง /ผัก และผลไม้อื่น ๆ ที่เก็บตามฤดูกาล น้อยหน้า มะละกอ เป็นต้น

ชุดคลองใส่ไถ่ด้วยจอบ รอบสวนใช้เลี้ยงปลา ดุก ปลานิน ปลาตะเพียน ปลาทับทิม

/